

চান্দমামা

ডিঃ ছেমলা ১৯৮৬

আমি কাহানিও পাহৰা নাই... যতদিন আছোঁ জীয়াই

PARLE

জীয়াই থকাৰ এয়াই সঠিক উপায়।

জীৱনৰ বাটে-পথে প্ৰতি খোজোঁ পৰীক্ষা লয়। কেনিনো আশুৱাম,
কেনি পিঠি দিম, তাৰেই আমাৰ পৰিচয়। নিবিছৰাকৈ, দোখোজাকৈ কাৰোবালে
সহায়ৰ হাত বঢ়োৱা, জীৱন-পথত এনেয়েই আনৰ কামৰ সমভাগী হোৱা...
ইয়াকেইতো কয়, সঠি মনেৰে জীয়াই থকা। আমি কাহানিও পাহৰা
নাই... যতদিন আছোঁ জীয়াই, জীয়াই থকাৰ এয়াই সঠিক উপায়।
বছৰ বছৰ ধৰি ভাৰতত আটাইতকৈ বেচি বিছৰা বিক্ৰুট।

• সোৱাদ ভৰা, সঁজ শক্তি ভৰা। •

everest/95/PPL/110as

अब सिलाई-के-लिये तैयार जीन्स के सबसे बड़े निर्माता की एक छोटी-सी पेशकश.

पेश हैं रफ एण्ड टफ जूनियर जीन्स ! रफ एण्ड टफ
किट में आपको मिलेगा पूरा .85 मीटर बेहतरीन डेनिम कपड़ा
(132 सें.मी. तक के कट के लिये), तंगही ज़िप, शानदार लेबल,
रिवेट्स, बटन और पैसेस. यानी अब जूनियर भी बन सकते हैं
रफ एण्ड टफ.

A QUALITY PRODUCT FROM ARVIND MILLS

JUNIOR

सिलाई-के-लिये-तैयार जीन्स

Shree
21.12.96

চান্দমামা

ডিছেম্বাৰ ১৯৯৬

এই

আছে

সংখ্যা

ভয়ৰ চোটত নল-গল	:	৯	বুদ্ধি যাৰ—জয় তাৰ	:	৩৭
নমস্কাৰৰ নাম-কথা	:	১০	সোণালী জুৱাৰ	:	৪১
মুক্তিৰ চুক্তি	:	১৫	মহাভাৰত	:	৪৫
ৰূপধৰৰ যাত্ৰা	:	১৭	আজৰ চিকিৎসা	:	৫২
চান্দমামাৰ জবৰ-খবৰ	:	২৪	চান্দমামা-ফ্ৰেণ্ডপত্ৰ	:	৫৩
ধৰ্ম-পৰীক্ষা	:	২৫	ঢোকাঁত কল-কলত ঢোকা	:	৫৭
স্বৰ্গলৈ যোৱাৰ বাট	:	৩১	মাকৰ মৰম	:	৬২
সাগৰৰ পাৰে পাৰে	:	৩৩	ফটো-প্ৰতিযোগিতা	:	৬৬

চান্দমামা : খনে : ৬'০০ টকা মাথোন

বছৰেকোয়া বৰঙনি : ৭২'০ টকা মাথোন

Meet your cricket hero
today!

World Cup-96 Achievers Collection
FREE

Cricketer Card With Every Pack

Rs.13.50 only

- **Delicious**
- **Economical**
- **Easy to make**

Hurry kids!
Offer open till 28th
February, 1997.

Hey, all you cricketing kids!

The excitement begins when you open your favourite Rasna Spread Maker pack. No. We are not just talking about the 500g of delicious spread that your mama can make with it. This time, there's something very special. Just for you. Each pack of your favourite Rasna Spread Maker now has one exciting **Cricketer Card** for you. And that too, **FOR FREE!!**

The bonus, of course is that you can have all the delicious spread that you really love! So liven up that sandwich, chapati or puri. With Rasna Spread Maker.

Packs also available without this offer

Mudra/EAMR:9610

A POLIO-FREE INDIA!

The goal gets nearer!
Take the next step on
National Immunisation Days:

December 7, 1996
January 18, 1997

CALLING PARENTS!

Even if

- * the child is indisposed or has diarrhoea
- * the child had been given polio drops earlier

TO ENSURE CENT PER CENT PROTECTION

Remember to

Take your children (under 5) to the nearest
immunisation booth / centre to receive

**TWO ADDITIONAL DROPS
OF THE ORAL POLIO VACCINE
on National Immunisation Days**

The future of the country
depends on the future of
our healthy children

POLIOPUS

**LET US STRIVE
TOWARDS CREATING
A POLIO-FREE INDIA
BY 2000 A.D.**

চান্দমামা

সংস্থাপক : চক্ৰপাণি * সঞ্চালক : নাগিৰেড্ডি

ফটো-নামকৰণ-প্ৰতিযোগিতাৰ বিষয়ে দু-আষাৰ
‘চান্দমামা’ৰ ফটো-নামকৰণ প্ৰতিযোগিতালৈ যিকোনো
বয়সৰ প্ৰতিযোগীয়েই যোগদান কৰিব পাৰে। কেৱল প’ষ্টকাৰ্ডত
লিখি প্ৰতিযোগিতালৈ যোগদান কৰিব লাগে। স্পষ্টকৈ নাম,
ঠিকনা, বিশেষকৈ পিনকোডৰ নান্দাৰ সঠিককৈ উল্লেখ কৰিব
লাগে। ঠিকনা, তথা পিনকোডৰ নান্দাৰত খেলিমেলি হোৱাৰ
কাৰণে কেতিয়াবা কেতিয়াবা পুৰস্কাৰৰ ধন ঘূৰি আহে,
প্ৰতিযোগীয়ে পায়ো নোপোৱা হয়। প্ৰতিযোগীৰ বয়স যদি তেনেই
কম হয়, তেনেহ’লে ‘মাবফৎ’/‘প্ৰযত্নত’ বুলি লিখি ডাঙৰ
কোনোবা এগৰাকীৰ নাম দিয়া ভাল। যিমান সোনকালে সম্ভৱ
প্ৰতিযোগিতাৰ প’ষ্টকাৰ্ডখন প’ষ্ট কৰিব লাগে। কিয়নো আমি
পাৰ্ৱতে পলম হোৱাৰ কাৰণে কিছু সংখ্যক সফল প্ৰতিযোগীও
পুৰস্কাৰ পোৱাবপৰা বঞ্চিত হয়। কেতিয়াবা অসম্পূৰ্ণ ঠিকনাৰ
বাবেও প্ৰতিযোগীয়ে প্ৰাপ্য পুৰস্কাৰ হেৰুৱাবলগা হয়। নাম-
ঠিকনা অসমীয়াত লিখি পঠালেই ভাল, যদিও ইংৰাজিতে লিখিব
পাৰে। আজি লিখিম, কালিলৈ লিখিমকৈ পলম নকৰি আজি-
এতিয়াই লিখি প’ষ্ট কৰি দিয়াটোহে ভাল, কিয়নো মাত্ৰ এদিনৰ
পলমৰ কাৰণেও কোনোবা সফল প্ৰতিযোগী প্ৰতিযোগিতালৈ
যোগদানৰপৰা বঞ্চিত হ’ব পাৰে। সদৌটিলৈ হিয়াভৰা নমস্কাৰেৰে।

বছৰ : ২১

ডিছেম্বাৰ ১৯৯৬

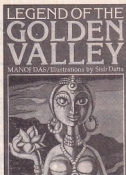
সংখ্যা : ৯

খনে : ৬.০০ টকা : বছৰেকীয়া বৰঙনি : ৭২.০০ টকা মাথোন।

Rs. 30/-

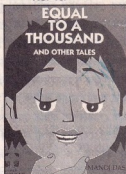
Rs. 40/-

Rs. 30/-

Rs. 30/-

Rs. 25/-

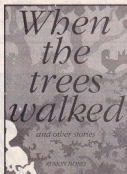

Rs. 30/-

CHANDAMAMA BOOKS ARE ALREADY A LEGEND! THEY OPEN A NEW HORIZON ON THE WORLD OF LITERATURE FOR THE YOUNG

Added to the six titles by Manoj Das is the charming seventh—

WHEN THE TREES WALKED
by the inimitable story-teller
Ruskin Bond

Rs. 30/-

Among the titles in the process of production are:

STORY OF KRISHNA
STORY OF RAMA
STORY OF BUDDHA

For details, write to

CHANDAMAMA BOOKS
Chandamama Buildings
Vadapalani, Madras - 600 026

পৃথিৱীৰ খিৰিকীৰে ভাৰত-ছি টি বি টি

সংযুক্ত ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ জেনেৰাল অ্যাছেমবলিয়ে ছি টি বি টি-ৰ ('কমপ্ৰেহেনছিভ টেষ্ট ব্যান ট্ৰিটি') স্বীকৃতিৰ বাবে সদস্য দেশসমূহৰ এক বিশেষ-বিশিষ্ট সভা আহ্বান কৰিছিল। আলোচনা-বিলোচনা যথেষ্টয়েই হ'ল, কিন্তু এক নল এক গল হৈ স্বীকৃতিহে নহ'ল। এই 'ট্ৰিটি'ৰ ঘাই কথা হ'ল আনৱিক-আয়ুধ নিষিদ্ধকৰণ।

আনৱিক আয়ুধ অৰ্থাৎ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰৰ নিষিদ্ধিত অস্বীকৃতিৰ কোনো প্ৰশ্ন নাছিল, কিন্তু ফেনা লাগিল নিষিদ্ধকৰণৰ পদ্ধতিৰ কথাত। পৃথিৱীৰ প্ৰকৃত আনৱিক-আয়ুধৰ শক্তিধৰ সকলে যে ভাবিছিল যে বাদবাকী সকলো দেশবোৰে 'ওঁচ' বুলিলেই আহি যাব' সেইটোহে নহ'লগৈ। আৰু তাৰ ফলত অষ্ট্ৰেলিয়াই দাখিল কৰা 'ওপৰি ওপৰি চালে ভাল, মাৰিছাল গুচালেই কাল' বিধৰ এনেহেন প্ৰস্তাৱটিও অহা তিনিটি বছৰৰ বাবে প্ৰধানকৈ ভাৰতৰ দেখে দেখি বিৰোধিতা তথা অস্বীকৃতিৰ কাৰণেই ওলোমাবাদুলি হৈ থাকিল, যদিও ১৮৫ খন সদস্যদেশৰ মাজত ১৫৮ খন দেশেই এই প্ৰস্তাৱত স্বীকৃতি দিলে। ভাৰত, ভুটান, লিবিয়া আদি দেশে এই প্ৰস্তাৱৰ বিৰোধিতা কৰিলে। স্বীকৃতি নিদিয়া অন্য অন্য দেশসমূহই একপ্ৰকাৰে নিৰপেক্ষতা অৱলম্বন কৰিলে।

কিছু ভগতৰ মানৱসমাজৰ পক্ষে আনৱিক-আয়ুধ নিষিদ্ধ কৰাৰ প্ৰস্তাৱত ভাৰতৰ আপত্তি নো কি ?

পৃথিৱীৰ পাঁচখন আগবঢ়া দেশ আমেৰিকা, ইংল্যাণ্ড, ৰুশ, চীন আৰু ফ্ৰান্স আনৱিক অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰৰ ভঁৰালী হৈ আছে। এই পঞ্চদেশৰ বাহিৰেও ৪৪ খন দেশে 'যেতিয়াই লাগে তেতিয়াই' আনৱ-অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ-

লাগ বুলিলেই বনাব পাৰে। এনেবাৰ দেশৰ অন্যতম অৱশ্যে ভাৰতও। কিন্তু মনকৰিবলগীয়া কথা হ'ল যে আনৱ-অস্ত্ৰৰ ভঁৰালী-দেশপঞ্চইহে এনেহেন সজ প্ৰস্তাৱটিতো কেনা লগালে বিপুল পৰিমাণ আনৱ-অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰাদি ধ্বংস তথা নিৰ্মূল কৰাৰ কোনো টু শব্দটিও এই প্ৰস্তাৱত নকৰাৰ বাবে।

যদিও এই প্ৰস্তাৱত ভাল ভাল ঢেৰ কথা আছে, সমগ্ৰ বিশ্বৰপৰা আনৱিক অস্ত্ৰ দূৰতে বিদূৰ কৰি বিশ্বৰ মানৱসমাজক নিঃচিন্ত কৰাৰ মহান কথা আছে, তথাপি, শক্তিধৰহঁতে তেওঁলোকৰ অৰ্জিত আনৱ-শক্তি মজুত কৰি ৰখাৰ প্ৰচলন কথাটিও পেটত খুৰ থকাৰ দৰেই থাকি গৈছে। আৰু এই কথাতহে ভাৰতৰ প্ৰধান আপত্তি।

আৰু ভাৰতে কৌশলীয়া-কথাৰ আঁৰত এই সুস্পষ্ট

আপত্তিৰ কথা লুকাই নাৰাখি স্পষ্টকৈয়েই কৈ দিছে অগ্ৰৱৰ্তী শক্তিধৰ-হঁতক।

পেটত সাত পাটি খাৰ থকাহঁতক ভাৰতে কৈছে : আগতে তোমালোকৰ ইতিমধ্যেই দ'মোৱা দানৱিক আনৱিক অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰবোৰ ধ্বংসৰ কথাৰ স্পষ্টীকৰণ কৰা, পাছত এই প্ৰস্তাৱত

স্বীকৃতিৰ কথা ভবা যাব।

ভাৰতে স্পষ্টকৈয়েই সভাত কৈছে : যদিও ভাৰতেও আনৱিক অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ তৈয়াৰ কৰিব পাৰে, কিন্তু অদ্যাপি তেনেকুৱা কোনো চেষ্টা-প্ৰচেষ্টায়েই ভাৰতে কৰা নাই। ভাৰতৰ আনৱিক-গৱেষণামূলক কাৰ্য্যাদি একমাত্ৰ মানৱ-কল্যাণকাৰী শান্তিপূৰ্ণ প্ৰয়োজনতহে প্ৰযুক্ত হৈছে যে শক্তিধৰ দেশসমূহে এই কথাটো মন কৰা উচিত।

এতিয়া চাবলগীয়া, যিসকল দেশে এই ছি টি বি টিলৈ ছিছিক্কাৰ কৰি স্বীকৃতি নিদিলে, তথা এই প্ৰস্তাৱৰ দলিলত চহী নকৰিলে, তিনি বছৰৰ অন্তত ১৯৯৯ চনত সংযুক্তৰাষ্ট্ৰসংঘই বা সেইসকল দেশৰ বিষয়ে কেনেকুৱা ব্যৱস্থা লয় !

দেখা যাওক কিখিনি বিধিনি হয়।

নমস্কাৰৰ নাম-কথা

শ্ৰেষ্ঠাংশ কনিবিহপুৰৰ নতুন গ্ৰামাধিকাৰী নিযুক্ত হ'ল। কোদণ্ড আছিল কিছু উদ্ধত তথা দান্তিক প্ৰকৃতিৰ। কোদণ্ডই তেওঁৰ পাৰ্শ্বচৰ তথা চাকৰ বতনক ক'লে, “মই খেতিয়া ওলাম, তুমি মোৰ লগে লগে যাবা, যিহঁতে মোক চিনি নাপায়, সিহঁতক ক'বা—মই কোন।”

কোদণ্ডৰ কথাবৰণা বতনে ভাল-কৈয়েই বুজি পাইছিল যে তেওঁ কেনেকুৱা স্বভাৱৰ মানুহ, আৰু সেই মতে চলিছিল। বহুতেই কোদণ্ডক নমস্কাৰ কৰিছিল; কিন্তু যিহঁত নমস্কাৰ নকৰিছিল, সিহঁতক বতনে গুন-হুগুনকৈ কৈছিল যে কোদণ্ড কোন—আৰু কোদণ্ডক নমস্কাৰ কৰিবলৈকে কৈছিল। তথাপি যদি কোনোবা-কুহুবিয়ে কোদণ্ডক নমস্কাৰ নকৰা হৈছিল,

কোদণ্ডৰ পিছফালে থিয় হৈ বতনে নমস্কাৰ কৰিবলৈ ইচাৰাৰে কৈ দিছিল।

কিন্তু ৰোহিত আছিল বৰ একাচেকা-বিধৰ। ৰোহিতে একো পধোই গ্ৰামাধিকাৰী কোদণ্ডক নমস্কাৰ নকৰে।

এদিন বাটত কোদণ্ডৰ কাষেদি গৈ ও ৰোহিতে কোদণ্ডলৈ জ্বফেপেই নকৰিলে। এই কথাত টিঙিচকৰে খং উঠি কোদণ্ডই বতনক সুধিলে, “কোন ও এইটো? মোক দেখিও নেদেখাব দৰে গ'লগৈ যে—তাৰ ডৰ ভয়ো নাইনে অলপ?”

বতনে কোদণ্ডৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰত ক'লে, “ইমানদিনে এওঁ আপোনাৰ কথা নিশ্চয় জানিলেই। বোধকৰোঁ — আপোনালৈ মন কৰা নাই—।”

কিন্তু বতনৰ কথা সঠিক যেন নাপাই

কোদণ্ডই বতনক ক'লে, “ব'লাচোন—
ব'লা, এই মালুতজনে মোক চিনি পায়নে
নেপায় তাৰ মীমাংসা হৈ যাওক। সি
মোক নমস্কাৰ কৰাৰ পাছতহে মই ঘৰলৈ
উভতিম।”

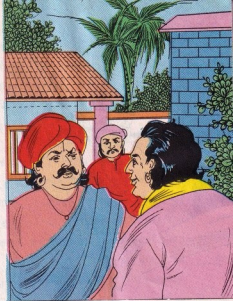
তেতিয়া বতনে খৰকৈ খোজ পেলাই
বোহিতক ব'থালে, আৰু কোদণ্ডৰ কথা
বোহিতক বুজাই ক'লে।

বোহিতে ক'লে, “আমাৰ গাঁৱলৈ
অহা নতুন গ্রামাধিকাৰীৰ কথা ময়ে
নজনা নহয়। অ’—এৱেঁই তেখে, আমাৰ
নতুন গ্রামাধিকাৰী?” তাৰ পাছত
বোহিতে কোদণ্ডক ক'লে, “ডাঙৰীয়া,
দেখাত কোন কিমানৰ কি—গিয়ে শেখ
কথা নহয়। আচল কথা হ'ল—কাম।
কাম চাইছে নংম। আমাৰ আগৰজন
গ্রামাধিকাৰীক আমি তেওঁৰ কামৰ বাবে
ভাল পাইছিলোঁ, আপোনালোকো পাম
বুলিয়েই আমাৰ আশা।”

নমস্কাৰ তে নকৰিলেই, বোহিতে
কোদণ্ডক একপ্ৰকাৰে কঠত বহুৱাই
ভাঙিলে বুলিহে কোদণ্ডই ভাবিলে।

জুয়োৰো এই অৱস্থাৰ মাজত বতনে
বোহিতক ক'লে, “আমাৰ নতুন গ্রামাধি-
কাৰীৰ লগত আপোনাৰ এয়ে প্ৰথম
দেখাদেখি। নমস্কাৰ নকৰিছে নো
কেলেই?”

“আৰে—মই পাহৰিয়েই থাকিলোঁ

নহয়—? নেই কি নহওক, মোৰ নমস্কাৰ
পোৱাৰ ভাগ্য তেওঁৰ নাই বুলিহে বোধ
হৈছে।” বোহিতে যেনিবা বেগ মাৰিলে।

“যদি পাহৰিয়েই গৈছিল, তেঁ মই
দৌৱৰাই দিছোঁ, নমস্কাৰ কৰকেই।”
বতনে শুন-শুননকৈ বোহিতক ক'লে।

বোহিতৰ ভুকযুৰি কোঁচ খাই পৰিল।
বোহিত ক'লে, “কাৰোবাক দেখামাত্ৰেই
নমস্কাৰ কৰাৰ অভ্যাস মোৰ নাই।”

“কিন্তু—”

বতনক ব'থাই বোহিতে পুনৰ ক'লে,
“ভালকৈ শুনি লোৱা, ইচ্ছা নহ'লে জোৰ-
জুলুম কৰি নমস্কাৰ আদায় কৰাটো য়ে
হাঁহিউঠা কথা—তুমি ছুবুজিলেও তোমাৰ
মালিকে নিশ্চয় বুজিব।”

এই কথাত কোদণ্ডই ঘোৰ অণমান পোৱা যেন পোৱা হ'ল, কিন্তু তথাপি মনে মনে থাকিল।

ঘৰ পাই সেই খং বতনৰ ওপৰত জাৰিবলৈ ধৰিলে কোদণ্ডই। তেতিয়া বতনে কোদণ্ডক ক'লে, “আপুনি মালিক—এইবোৰ সকলো কথাত কিয়নো খং কৰিছে? ৰোহিতে নিজতকৈ বয়সত ডাঙৰলৈ আৰু কেৱল ভগৱানলৈ নমস্কাৰ কৰে, আন কালেকোনকৰে। আপুনি যদি ৰোহিতৰ লগত এইবোৰ কথাত ৰোজাল-ৰোজাল কৰে— তেনে হ'লি আপোনাৰ নামতহে ৰোচি উঠিব।”

“মই হ'লোঁ। গ্রামাধিকাৰী। মোক যেনে নামানিব, তাক কেনেকৈ পোনাৰ

লাগিব—মই জানো।” কোদণ্ডই কুটীয়া ঠেহকে পাতিলে।

গ্রামাধিকাৰী কোদণ্ডই ৰোহিতৰ বিষয়ে অনুসন্ধান কৰি জানিলে যে— ৰোহিত মাহুহজন ভাল মাহুহ, অতি পৰোপকাৰী, ইমানদাৰ, জ্ঞান-কথাত হাজাৰ লোকচান হ'লেও হোঁহকা নিদিছে—নিজে কদাপি অন্তায় কামত নাথাকে—ইত্যাদি ইত্যাদি।

এইবোৰ জনাৰ পাছত কোদণ্ডই ভাবি উলিয়াব নোৱাৰিলে যে ৰোহিতক কেনেকৈ কিং কৰি পোনাৰ, কেনেকৈ ডিঙিত হেঁচি ধৰি ঘাঁহ খুৱাব।

বহুতোপৰলৈকে ভাবি ভাবি শেহলৈ উপায় এটা ভাবি উলিয়ালে।

এই উপায় অনুসাবে কোদণ্ডই সুৰেন নামৰ এক ছখীয়া হালোৱাক ৰোহিতৰ ওচৰলৈ পঠালে।

সেই হালোৱাই—সুৰেনে—ৰোহিতক ক'লেগৈ, “ডাঙৰীয়া, মই—আমাৰ নতুন গ্রামাধিকাৰীক দেখা মা ত্ৰেই পল্লম কৰোঁ। কিন্তু সিদিনা ভুলকৈ তেওঁক পল্লম নকৰাত তেওঁৰ ফাই উঠিল, আৰু তাৰ ফলত তেওঁ আজিয়েই মোৰ খেতি-মাটিৰ কৰ-কাটল পূৰাপূৰিকৈ সোধাব লাগিব বুলি টানি ভকুম দিয়া হ'ল। অথচ—মাত্ৰ ছটা দিনৰ আগতেই কৰ-কাটল-কিন্তিত দিলেও হ'ব বুলি কৈছিল মোক।”

“কিয় প্রতিদিন গ্রামাধিকাৰীক
নমস্কাৰ কৰিব লাগে? এই অভ্যাস—এক
অৰ্থহীন অভ্যাস।—ঠিক আছে, তোমাৰ
কৰৰ পইচাখিনি মই দিছোঁ। তোমাক, লৈ
যোৱা; কিন্তু এতিয়াৰপৰা ‘দেখামাত্ৰে
নমস্কাৰ’ কৰাৰ অভ্যাস এৰি দিয়া।”
বোহিতে সুৰেনক ক’লে।

সুৰেনে তথাপি সুধিলে, “গ্রামাধি-
কাৰীক প্ৰণাম কৰাত কিনো দোষ—?”

“দোষ যে কি — এদিন প্ৰণাম
নকৰিয়েই গম পাইছা নহয়? তুমি মাত্ৰ
এই কথা জ্ঞানি থোৱা যে—দদায় কাকে।
নমস্কাৰ কৰিব নাপায় — নালাগে।
গ্রামাধিকাৰী কোদণ্ডক এই কথাটো
বুজাব লাগে যে—আমাৰ নমস্কাৰ-প্ৰণাম
পোৱাৰ কাৰণে তেওঁক বজাই গ্রামাধি-

কাৰী হিচাপে মকবল কৰা নাই, কৰিছে
গাঁৱৰ উন্নতিৰ অৰ্থে। গতিকে—এদিন-
দুদিন নমস্কাৰ কৰিলেও—এইটোকে
নিয়ম কৰি নল’বা।” বোহিতে সুৰেনক
বুজাই ক’লে।

আক সুৰেনে যেতিয়া বোহিতে কোৱা
কথাখিনি গাঁৱৰ আক-তাক ক’লে,
তেতিয়া লাহে লাহে ৰাইজৰ বহুতৰে
মনত বোহিতৰ কথা জ্ঞাত্য বুলি বোধ
হোৱাত—বহুতেই কোদণ্ডক আগৰ দৰে
কথাই-কথাই নমস্কাৰ-প্ৰণাম নকৰা হ’ল।

আক কথাটোলৈ কোদণ্ডয়ে মন
নকৰাকৈ নাথাকিল।” কিয়নো—
তিমানতে কোদণ্ডৰ ভৰিৰ তলৰ মাটি—
ভালেখিনিয়েই নোহোৱা হৈছিল—
ৰাইজৰপৰা আগৰ দৰে ভোমোলা-ভকতি

সিমানকৈ আৰু নোপোৱা হৈছিল।

এদিন বোহিতৰ নাতিৰ'বাটোক সাপে খুটিলে, আৰু বোহিতৰ পুতেকে সাপৰ বিষজৰা বেজক মাতি আনিবলৈ ল'বলৈ গ'ল। কোদণ্ডই এই খবৰ শুনি তাত উপস্থিত থকা মানুহ এজনক ক'লে, “মই সাপৰ বিষ মন্ত্ৰেৰে নমাব পাৰোঁ। বোহিতে যদি মোক নমস্কাৰ কৰি লৈ যায়, ল'বাটোক মই ভাল কৰি তুলিম।”

সেই মানুহজনে কোদণ্ডই কোৱা কথাখিনি বোহিতক ক'লেগৈ, কিন্তু তথাপি বোহিত কোদণ্ডৰ ওচৰলৈ নগ'ল।

এই কথা বাইছে বোহিতৰ নিন্দা কৰিলে। বাইছে ক'লে যে সকলো এটিৰ জীৱনতকৈ বোহিতৰ দস্ত-দৰ্প দামী হ'ব নোৱাৰে।

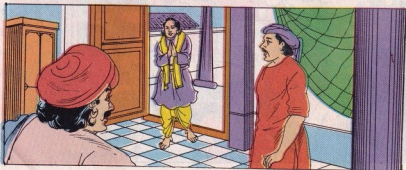
যি কি নহওক—বোহিতৰ নাতিয়েকক বেজেই ভাল কৰি তুলিলে আৰু তাৰ ফলত বোহিতৰ সম্পৰ্কে কটু সমালোচনা জামৰি আহিল।

কিন্তু কিছুদিনৰ অন্তত বোহিতৰ ঘৰুৱা-কামকৰা মানুহ হৰকান্তকো যেতিয়া সাপে খুটিলে, তেতিয়া হৰকান্তৰ নেৰা-নেৰা অনুৰোধত বোহিত বাধ্যত পৰি ‘সাপৰ বিষজৰা মন্ত্ৰ-জনা’ কোদণ্ডৰ ওচৰলৈ যাব লগা হ'ল।

বোহিতে কোদণ্ডক নমস্কাৰ কৰি হৰকান্তৰ সাপেখোটাৰ কথা কোৱাত কোদণ্ডই ক'লে যে—কেৱল বোহিতৰ-পৰা যেনেতেন নমস্কাৰ আদায় কৰাৰ বাবেহে কোদণ্ডই সাপৰ বিষজৰা মন্ত্ৰ জনা বুলি কৈছিল—আচলতে এইবোৰ একোৱেই তেওঁ নাজানে।

কিন্তু তথাপি কোদণ্ডৰ প্ৰতি হৰকান্তৰ বিশ্বাসৰ কথা ভাবি বোহিতে কোদণ্ডক লগত লৈ গ'ল।

বোহিতৰ ঘৰবপৰা উভতি আহোঁতে কোদণ্ডই বোহিতক নমস্কাৰ কৰিলে আৰু ক'লে, “এই নমস্কাৰেই হওক আমাৰো পাৰম্পৰিক বিশ্বাসৰ নমস্কাৰ।”

মুক্তিৰ চুক্তি

সত্যসদাগৰ আছিল নৱসতাপুৰ গাঁৱৰ সৱাতোকৈ ডাঙৰ ধন-ধান থকা মানুহ। ধনী মানুহ, কিন্তু সেই বুলি তেওঁ আমলৈ মুখ ঘূৰাই নাথাকে। তেওঁৰপৰা বজতে টকা-সিকা কৰ্জা হিচাপে লয়, আৰু তেওঁৰ বিনা ওজৰ-আপত্তিৰে এইদৰে বাইজৰ টানে-মস্তিলে উপকাৰ সাধে।

কিন্তু সুধৰে একোপধ্যেই নিদিয়া হ'ল। সত্যসদাগৰে সুধৰৰপৰা তেওঁৰ টকাখিনি উচুগ কৰাৰ চেষ্টা কম কৰা নাই, কিন্তু বহু ধৰণে মিঠা-তিতা চেষ্টা কৰিও আদায় কৰিব পৰা নাই। সুধৰে নিদিওঁ বুলি নকয়, কিন্তু নিদিয়ৈ।

এনেতে, সত্য-সদাগৰৰ জমিদাৰ বহু প্ৰমোদ ডাঙৰীয়াক এজন কৰ-আদায়কাৰী কৰ্মচাৰী লগা হ'ল, আৰু উপযুক্ত মানুহ

এজনক পঠাবলৈ খবৰ পঠালে।

তেতিয়া সত্যসদাগৰে মোহন আৰু মহেন নামৰ দুজন যুৱক প্ৰমোদ ডাঙৰীয়াৰ ওচৰলৈ পঠাব বুলি ভাবিলে। সত্যসদাগৰে যুৱা দুজনক ক'লে, "শুনা, তোমালোকৰ মাজত যিকোনো এজনে নিশ্চয় জমিদাৰৰ কৰ-আদায়কাৰীৰ কামটো পাৰা। কিন্তু তোমালোকক জমিদাৰ ডাঙৰীয়াৰ ওচৰলৈ পঠোৱাৰ আগতে মই নিজেই তোমালোকৰ পৰীক্ষা ল'ম। এই পৰীক্ষাত যিজন উত্তীৰ্ণ হ'বা, সেইজনেই জমিদাৰৰ চাকৰিটো পালা বুলি ধৰি ল'বা।" শুনা,—আমাৰ এই সত্যপুৰ গাঁৱৰে বেপাৰী সুধৰক নিশ্চয় চিনি পোৱা। সুধৰে মোৰপৰা এহেজাৰ মুজা লৈছিল। কিন্তু এতিয়ালৈকে সুধৰে

সুশীতি শইকীয়া

সেই কৰ্জা—শোধোৱাৰ কোনো চেষ্টা কৰা নাই। তোমালোকৰ মাজত যিজনে সুধবৰপৰা এইখিনি আদায় কৰি মোক আনি দিব পাৰিবা—সেই জনেই জমিদাৰৰ চাকৰিটো পাব। তোমালোকক পাঁচ দিনৰ সময় দিয়া হ'ল।”

পাঁচ দিনৰ অস্থিত ছয়ো পুনৰ সত্যসদাগৰৰ কাষ চাপিল। মোহনে তাৰ বাৰ্থতাৰ কথা ক'লে। কিন্তু মহেনে সত্যসদাগৰক ক'লে, “সুধব আজিৰপৰা ঋণমুক্ত। এয়া লওক আপোনাৰ প্ৰাপ্য।”

সত্যসদাগৰে কৈ উঠিল, “চা—বাইচ! তুমি জমিদাৰৰ চাকৰিটো পালা বুলিয়েই ধৰি লোৱা। তুমি কালিলৈ তালৈ যাব।”

তাৰ পাছত মোহন আৰু মহেনে সিহঁতৰ ঘৰলৈ বুলি খোজ ল'লে। বাটত মোহনে মহেনক সুধিলে, “ময়ো সুধবৰপৰ টকাখিনি আদায় কৰিবলৈ কম চেষ্টা কৰা নাছিলোঁ। কিন্তু—হুমি কেনেকৈ আদায় কৰিলা যে—ভাবি উলিয়াব পৰা নাই।”

মহেনে মুচুকৰে ই হি মাৰি ক'লে, “আচল কথা হ'ল—এই চাকৰিটো মোক লাগেই। সুধব হ'ল—কোনো অৱস্থাতে কৰ্জা পৰিশোধ নকৰাই তৰ এজন। গতিকে—তাৰ লগত এক লিখিত চুক্তি কৰি মই তাক ছহেজাৰ টকা দিলোঁ কৰ্জা হিচাপে, আৰু তাৰেপৰাই এহেজাৰ সত্যসদাগৰৰ কৰ্জা-পৰিশোধ হিচাপে মোক দিলে।

“কি কোৱাছে!” শুনি মোহনে এনে অভিনৱ কৌশলৰ কথাত ভেৰা লাগি ক'লে, “হুমি সুধবৰপৰা তোমাৰ টকা ছহেজাৰ আৰু ঘুৰাই পাবানে?”

“পাম।” মহেনে ক'লে, “মই জমিদাৰৰ চাকৰিত নিযুক্ত হোৱাৰ কিছুদিনৰ পাছত সুধবকো চাকৰিত লোৱাম, আৰু মোৰ ঋণৰপৰা তাৰ মুক্তিৰ বাবে এই চুক্তিৰ কথাকে লিখিত হৈছে যে—সি তাত চাকৰি কৰি যিখিনি পাব—তাৰ আধাখিনি সি মোক দিবলৈ বাধ্য থাকিব। তাৰ মুক্তিৰ চুক্তি এয়ে।”

১৬

[আগৰ কথা : বিহু বছৰৰ অৱতৰ দেশে ইথাকাদেশ পাই ৰূপধৰে বাদ্যত পৰি ভিখাৰীৰ বেশ ধাৰণ কৰিছিল। পাছত কণাটো কেৱল পুৰ দীৰ্ঘৰে জানিছিল, আনকি পত্নী পদ্মমুখীয়েও নাছানিছিল। ৰূপধৰে সবিশ্বৰে দেখা পালে তেওঁৰ ঘৰত থলি লোৱা তেওঁৰ পত্নী পদ্মমুখীক বিবাহ কৰাত ইচ্ছুক লোভী মদপী উজুংখল অসং ৰাজকোষবহিতক। সিহঁতে ভিখাৰীবেলী ৰূপধৰক জবজবাবে ঘণমানো কৰিল; কিন্তু ৰূপধৰে তেওঁৰ জ্যোপ প্ৰকাশ নকৰি সংসত হৈ থাকিল, সকলো কটুতা সহি থাকিল, আৰু উপায় চিন্তি থাকিল। আৰু তাৰ পাছত:]

ৰূপধৰে দীৰ্ঘধৰক ক'লে, “পুত্ৰ, আমাৰ এই কক্ষৰ দেৱালত যিবোৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ আছে, সেইবোৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ এটা কক্ষত দ'মাই লুকাই থ'বা। যদি কোনোবাই সোধে, ক'বা যে এইবোৰ এইদৰে পৰি থকাত মানিবে খৰিছে, নষ্ট হৈছে বুলিছে চাফা কৰি দ'মাই থোৱা হৈছে।”

দীৰ্ঘধৰে সিহঁতৰ ঘৰৰ আটাইতকৈ বয়সস্থ আৰু সৰুবেপৰা সিহঁতৰ ঘৰত

থকা লিগিৰী বহুকীৰ্ত্তিক মাতি আনিলে আৰু ক'লে, “পেছী, তুমি আন লিগিৰী-কেইজনীক নিজৰ কক্ষলৈ গুচি যাবলৈ কোৱা, আৰু সিহঁতক সিহঁতৰ কক্ষবোৰ বন্ধ কৰি থাকিবলৈ কোৱা। আমাৰ পিতাশ্ৰী গুচি যোৱাৰ পাছৰপৰা এইবোৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ হাতেৰে আনকি ছুইও চোৱা নাছিলোঁ বুলি বৰকৈ মামৰে খৰিছে। এতিয়া মই আৰু সৰু হৈ থকা নাই—

‘প্ৰস্তুতি-পৰ’

এতিয়ালৈকো নভবিলনে ?”

“কিয় তুমি বেবেবিবাং বকিছা— ?”
পদ্মমুখীয়ে লিগিৰীজনীক ক’লে, “মই যে
এওঁক ইয়ালৈ মতাই অনাৰ্জো—তুমি
নাজানানে ? তুমি এতিয়া ইয়াবপৰা নিজৰ
কোঠালৈ গুচি যোৱা।”

লিগিৰীজনী তলমূৰ হৈ গুচি যোৱাৰ
পাছত কপধৰ পদ্মমুখীৰ নিৰ্দেশত এখন
সুদৃশ্য আসনত বহিল, আৰু তাৰ পাছত
পদ্মমুখীয়ে ভিখাৰীবেশী কপধৰক সুধিলে,
“মহাশয়, আপুনিনো কোন ? আপুনি
কোন দেশৰ মানুহ ? আপোনাৰ কুল ?”

কপধৰে নিজৰ বিষয়ে কিছুখিনি
কাল্পনিক কথা বৰ্ণোৱাৰ অন্তত ক’লে,
“মই ছিছিলা দেশৰ মানুহ। ট্ৰয়ৰ যুদ্ধলৈ
ওলোৱাৰ আগতে কপধৰ মোৰ ঘৰত
আলহী হৈ আছিল। আৰু—” এই বুলি
কৈ, কপধৰে তেওঁৰ জোলোঙাবপৰা এমাজ
বিশেষ বস্ত্ৰ, এপাট বিশেষ অস্ত্ৰ পদ্মমুখীক
দেখুৱালে, আৰু কপধৰৰ বিশেষ সৈৱক
এজনৰ নামও ক’লে।

এই বস্ত্ৰ, এই অস্ত্ৰ ট্ৰয়ৰ যুদ্ধলৈ
ওলাওঁতে পদ্মমুখীয়ে নিজেই কপধৰক
দিছিল। আবেগমগ্নিত বেদনাগধুৰ
পদ্মমুখীয়ে তৎক্ষণাৎ বহুকীৰ্ত্তিক মাতিলে
আৰু ক’লে, “আমাৰ এইগৰাকী অতিথি
—তোমালোকৰ মালিকৰ বহু। এওঁৰ
পদ-প্ৰক্ষালন কৰি দিয়া।”

গতিতে এইবোৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ ভালকৈ
সুৰক্ষিত কৰিব নালাগিবনে, পেহী ?”

“বোপা, এই ঘৰ, ঘৰৰ সকলো বস্ত্ৰ-
সামগ্ৰীয়েই তোমাৰ। তুমিয়েই সকলো
সা-সম্পদৰ গৰাকী। আনকি আমাৰো।”
বহুকীৰ্ত্তিয়ে ক’লে।

এইজনী বহুকীৰ্ত্তিয়েই ধীৰধৰক সৰু-
কালৰপৰা প্ৰকৃততে পালিছিল।

অলপ সময়ৰ পাছত পদ্মমুখী ওপৰ-
মহলাবপৰা নামি আহিল, আৰু এক
বিৰাট কক্ষত সুদৃশ্য আসন এখনত বহিল।
এজনী লিগিৰীয়ে কক্ষত অঙঠাবে জুই
জ্বলাই থাকোঁতে তাত বহি থকা ভিখাৰী-
বেশী কপধৰক ক’লে, “তুমি এতিয়াও
ইয়াতে বহি আছা যে—? তোমাৰ পেট

বহুকীৰ্ত্তিয়ে ঠাণ্ডা আৰু গৰম পানীৰে
 ভিখাৰীকণী কপধৰৰ পদ-প্ৰক্ষালন কৰি
 থাকোঁতে কপধৰৰ ভৰিত থকা বিশেষ
 চিন এটা দেখা পাই ভিখাৰী-কপধৰলৈ
 চায়েই চিঞৰি দিবলৈ ধৰোঁতেই কপধৰে
 বহুকীৰ্ত্তিৰ মুখখনত হাতেৰে হেঁচি ধৰি
 চেপা কিন্তু দৃঢ় মাতেৰে বহুকীৰ্ত্তিক ক'লে,
 “বহুকীৰ্ত্তি, মোৰ বহস্ত যদি এতিয়াই কৈ
 দিয়া, তেনেহ'লে আমাৰ সৰ্বনাশ হ'ব।
 আনকি মোৰ বহস্ত এতিয়াই পদ্মমুখীয়েও
 গম পাব নালাগে।”

গিটি চিন কপধৰৰ ভৰিত দেখ পাই
 বহুকীৰ্ত্তিয়ে ভিখাৰীকণী কপধৰক চিনি
 পাইছিল—সেইটি চিন আছিল—চেমীয়া
 বয়সত চিকাৰলৈ ওলোৱা কপধৰক
 বনৰীয়া গাহৰিয়ে তাৰ জোঙা দাঁতেৰে
 খুঁচি দিয়াৰ চিন। এই চিন—বহুকীৰ্ত্তিৰ
 স্মৃতি চিনাকি চিন।

এই অভাৱিত থটনাৰ কথা—লিগিৰী
 বহুকীৰ্ত্তিয়ে কপধৰক চিনি পোৱাৰ কথা
 পদ্মমুখীয়ে বিন্দু-বিসৰ্গে নাজানিলে। পদ-
 প্ৰক্ষালনৰ অন্তত কপধৰ যেতিয়া পুনৰ
 কক্ষলৈ সোমাই আহিল, তেতিয়া
 পদ্মমুখীয়ে কপধৰক ক'লে, “মহাশয়, মই
 এক অতি জটিল অৱস্থাত পৰিছোঁ। পুত্ৰ
 ধীৰধৰ যেতিয়া সৰুটি হৈ আছিল,
 তেতিয়া অৱস্থা ইমান জটিল নাছিল;
 কিন্তু এতিয়া সি ডাঙৰ হ'ল, আৰু অস্বাস্থ্য

হুঁচিহুঁচি লগত তাক লৈ মহাচিন্তাৰো
 সৃষ্টি হ'ল। “ইপিনে আমাৰ ঘৰত থলি
 লোৱা বাজকোঁৱৰহঁতে মোক স্বয়ম্ভৱৰ বাবে
 হেঁচি ধৰিছে। এওঁলোকে আমাৰ হাঁহ-
 কুকুৰা ভেড়া-ছাগলী-গৰু-গাহৰিৰোৰ মাৰি
 কাটি খাইছেইয়াত হৈ-তল্লা কৰিছে—
 মাতলামী কৰিছে। ইহঁতৰ দাবী হ'ল যে
 —মই সিহঁতৰ মাজত কোনোবা এজনক
 পতিকাৰে বৰিব লাগিব—তেহে হেনো
 সিহঁত সন্তুৰিব। ইহঁতক অপমান কৰি
 খেদিবৰ বাবে অতঃপৰ মই এক উপায়
 চিন্তিছোঁ। মোৰ পতিৰ বিৰাট গধুৰ ধৰু
 দাঙি ধৰুৰ জোঁৱত বাৰপাট কুঠাৰ সজাই
 একেলগে লক্ষ্যস্থললৈ এৰি লক্ষ্যস্থল
 বিদ্ধিবলৈ ক'ম। ক'ম যে—যিজনে এই

কাম সুফলমে কবিব পাৰিব—সেইজনক পতিকপে বৰিম।”

তাৰ পাছত পদ্মমুখী পুনৰ ওপৰ মহলালৈ গ'লগৈ। তাত—সেই বিৰাট কক্ষত বহি থাকিল কেৱল কপধৰ।

কপধৰে এডোখৰ ছাগচৰ্মৰ ওপৰত শুলে; কিন্তু তেওঁৰ চকুত টোপনি নাছিল। ওৰে নিশা—লোভী-মত্তপায়ী ৰাজকোঁৱৰহঁতক কুণ্ডল-খেদনে খেদোৱাৰ কথা চিন্তা থাকিল তেওঁ।

ৰাতি পুৱাল। লগে লগে নংক্ৰেমখুড়া তালৈ আহিল আৰু কপধৰক তাত পাই ক'লে, “ৰজাৰ কোঁৱৰমখাই এতিয়াও তোমাক জোকাইছেনে কি?”

“সিহঁত হ'ল—নিকট—নীচ মানুহ। সিহঁতৰ সকলো কথা আৰু কাম হ'ল

পাশৰিক। ঈশ্বৰে সিহঁতক দণ্ড নিদিয়াটো নাপাকে।” ভিখাৰীবেশী কপধৰে ক'লে।

এনেবোৰ কপা-বাৰ্তা চলি থাকোঁতেই কালি তালৈ আহিল। কালিয়ে ৰাজকোঁৱৰহঁতৰ খোৱাৰ বাবে ভেড়া আদি লৈ আহিছিল। কালিয়ে তাত কপধৰক দেখা পাই কৈ উঠিল, “আৰে এই মাগি খোৱাৰ পো, তাই এতিয়ালৈকো ইয়াতে সোমাই আঙনে? ইমান ডাঙৰ নগৰখন মাগি খোৱাৰ আৰু ঠাই নাইনে?”

কপধৰে কালিৰ কথাৰ কোনো উত্তৰ নিদিলে; কিন্তু তেওঁৰ অমৃতত অগ্নিসম ক্ৰোধ উমি উমি জ্বলি থাকিল।

ইতিমধ্যে তাৰ সুখপ্ৰাণ নামৰ অস্ত্ৰ এক পুণ্ডপালক আহিল কিছুমান গাইগৰু আৰু ছাগলী লৈ। সুখপ্ৰাণে কপধৰলৈ

চাই নংক্ৰেমক সুখিলে যে এওঁ কোন।
 সুখপ্ৰাণে নংক্ৰেমক ক'লে যে—এই
 মানুহজনক দেখি তাৰ কপধৰলৈ মনত
 পৰিছে। সুখপ্ৰাণে কপধৰক ক'লে,
 “আমাৰ মালিকে কিজানি তোমাৰ দৰেই
 —ফটা-ছিঙা চো লা-চু বিয়া পি দি
 কোনোবা দূৰ দেশত উপায়হীন হৈ ভ্ৰমি
 ফুৰিছে। এদিন নহয়-এদিন তেওঁ নিশ্চয়
 নিজদেশলৈ আহি পাবহিয়েই। কিয়নো
 —নহ'লে এই উৎপতীয়াইতে এই নগৰ
 উৰাব কৰিহে এবিৰ।”

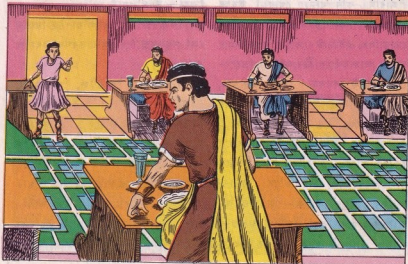
কপধৰে সুখপ্ৰাণক ক'লে, “তোমাক
 বৰ কোমল মনৰ মানুহ যেনহে লাগিছে।
 ডৰ নকৰা। তোমালোকৰ মালিক—
 কপধৰ—নিশ্চয়েই উভতি আহিব, আৰু
 এই দুইহঁতক জোখে-জোখাৰে পোনিব।”

সুখপ্ৰাণে ক'লে, “তোমাৰ কথা যদি
 সঁচা হয়, ময়ো হাত সাৱটি নাপাকিম।”

ঠিক এই সময়ছোৱাতে দুই ৰাজ-
 কোঁৱৰহঁতৰ অধিকভাগেই দুৰ্বুদ্ধিৰ এই
 প্ৰস্তাৱত একমত হ'ল যে—ধীৰধৰক
 অনতিপলকে থতম কৰিব লাগে।

কিন্তু সিহঁতৰ মাজত এজন কৈ উঠিল,
 “ধীৰধৰক হত্যাৰ আঁচনি এতিয়া স্থগিত
 ৰাখি—আহাৰ কৰিবলৈ যোৱা যাওক,
 কিয়নো—আজি কালিয়ে দিয়া বৰ ভাল
 ভাল ভেড়াৰ মঙহ বন্ধা হৈছে, আৰু
 চোকাৰো চোকা মদ অনা হৈছে।”

ধীৰধৰে কপধৰৰ বহাৰ নিমিত্তে কপধৰ
 দুৱাৰৰ কাষতে ভাল চকি এখন পাৰি
 দিলে আৰু লগতে সৰু চাই মেজৰো
 বন্দৱস্ত কৰিলে। তাৰ পাছত—পিতাকৰ

সমুখত আহাৰ্য্য। আৰু পানীয় দিয়াৰ
শুশ্ৰূষা কৰি পিতাদেৱেক ক'লে,
“আৰাম কৰি থানা খোৱা। ইয়াত
তোমাক কোনেও অপমান কৰিব
নোৱাৰিব, এট ঠাই কোনো পথাৰ সমাৰ
নহয়, আমাৰ পিতাশ্ৰীৰ ঘৰ। এতিয়া—
হে ৰাজকৈৱসকল, মোৰ অনুৰোধ,
ইয়াত আপোনালোকে ঠিক মতে আচৰণ
কৰক, নহ'লে কিন্তু কথা বিষম হ'ব।”

ধীৰধৰম কথা শুনি সকলো ৰজাৰ
কৈৱস স্তম্ভিত হৈ পৰিল। ছবু'জিয়ে
ৰাজকৈৱসবহঁতলৈ চাই ক'লে, “শুনা—
কালিৰ ভলিৰ ধমকি — ডাবি-জ'কি!
আজি আমাৰ কিছু অনুৰোধ আছে—
নহ'লে এতিয়াই তাৰ মুখখনত ভালকৈ

লেকাম লগালোহেঁতেন।”

কিন্তু ধীৰধৰে ছবু'জিৰ কথাত কোনো
জ্ঞাফেপেই নকৰিলে।

এই উৎপত্তীয়াইঁতৰ মাজত অশ্বনিপুণ
নামৰ এটা অতি দাস্তিক ৰাজকৈৱস
আছিল। এই ৰাজকৈৱস আছিল অপাৰ
ধন-সম্পদৰ গৰাকী। তাৰ ধন-সম্পদৰ
কথা জনামাত্ৰেই যে পদমুখীয়ে তাৰ
গলত মালা দিব—সেই কথাত তাৰ মনত
কোনো সন্দেহ নাছিল।

অশ্বনিপুণে তাৰ অনুচৰবহঁতক ক'লে,
“চোৱাঁ, এই বুঢ়া মগনিয়াৰটোৱে আমাৰ
সৈতে একে ঠাইত বহি থানা খাই আছে।
চাই থকা—মই ইয়াক কি পুৰস্কাৰে
পুৰস্কৃত কৰোঁ।” কৈয়েই কপধৰলৈ টোঁৱাই
কিবা এটা দলিয়াই মাৰিলে।

কিন্তু কপধৰে এফলীয়া হৈ দিয়াত
সেই গধুৰ বস্তুটোৰ আঘাতৰপৰা কথমপি
ৰক্ষা পৰিল।

ক্ৰুদ্ধ ধীৰধৰে কৈ উঠিল, “অশ্বনিপুণ,
তোমাৰ লক্ষ্য ভ্ৰষ্ট হ'ল, আৰু অতিথিয়েও
নিম্নক নিজে ৰক্ষা কৰিলে; নহ'লে মোৰ
হাতত থকা এই বৰজাই তোমাৰ বুকুতে
বিকিলেগৈহেঁতেন। মই আকৌ কৈছোঁ,
শুনা, তোমালোক সংযত হৈ থাক। যদি
সহ্যৰ সীমা পাৰ হয়, সমুচিত উত্তৰ পাবা।
মই এতিয়া আৰু চেমনীয়াটো হৈ থকা
নাই। গতিকে—মদ ঘাই অস্তায় আচৰণ

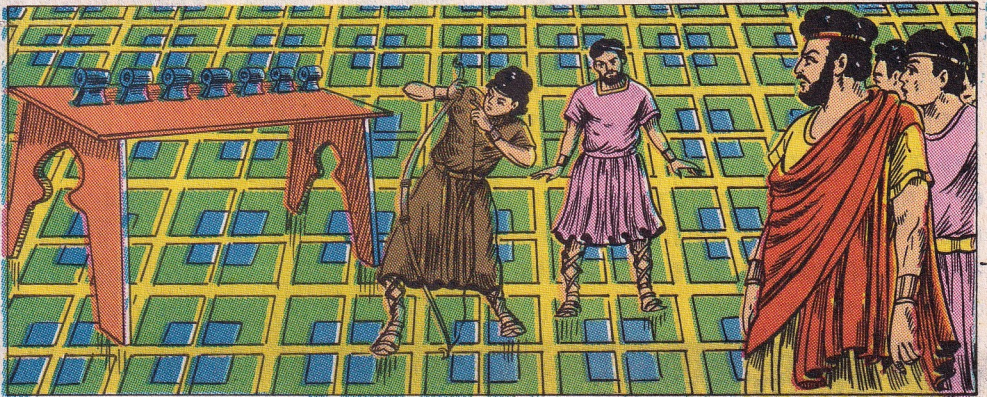
কৰা যদি—মজা পাই যাবা।”

ধীৰধৰৰ কথাৰ উত্তৰত কোনেও একো নক’লে। তাৰ পাছত সেই নিস্তক্ৰতা ভংগ কৰি কোঁচনাৰা এজনে ৰাজকোঁৱৰ-হঁতক ক’লে, “বন্ধুসকল, সেই বুঢ়া মগনিয়াৰপটোক কোনেও যেন জোকাই নল’বা।” তাৰ পাছত এইজনে ধীৰধৰলৈ চাই ক’লে, “ধীৰধৰ, আমাক লাগে কেৱল পদ্মমুখীৰ স্বয়ম্বৰ। পদ্মমুখীয়ে কালৈ বাট চাই আছে—তাৰ উৱাদিহ আমি নাপাওঁ। পদ্মমুখীয়ে কিয় নিৰৰ্থক পলম কৰিছে?”

কক্ষৰ দুৱাৰৰ আঁৰত বহি থকা পদ্মমুখীয়ে এইবোৰ কথা শুনি আছিল। তেওঁ তাৰপৰা অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ থকা কক্ষলৈ গ’ল, আৰু তেওঁ পতি ৰূপধৰ সেই বিখ্যাত ধনু আৰু কুঠাৰবোৰ লৈ আহিল। তাৰ পাছত—কিছু সময় ধৰি আবেগাপ্লুত অৱস্থাত তেওঁ উচুপি থাকিল। পাছত চকুলো মটি লৈ—সেই বিৰাট কক্ষৰ দুৱাৰৰ আগত পোন হৈ থিয় হৈ কৈ থাকিল,

“সকলোটি মনপুতি শুনক।—আপোনা-লোকে মোক বিভা কৰিবলৈ ইয়ালৈ আহিছে, আহি আমাৰ ঘৰটোক দখল কৰিলেছে, খোৱা-পিয়া হৈ-হাল্লা কৰিছে। কিন্তু আপোনালোকে অত্যাঁপি কোৱা নাই যে মোক বিভা কৰাৰ কাৰ কি যোগ্যতা আপোনাৰত আছে। কেৱল—মোক বিভা কৰিবলৈ বিচৰাটোহে আপোনাৰত যোগ্যতানে? যি কি নহওক—এই ধনুৰ জোঁতত এই বাৰপাট কুঠাৰ লগাই সৌ লক্ষ্যবস্তুলৈ যিজনে এবাৰতে বাৰপাট কুঠাৰ নিক্ষেপ কৰি লক্ষ্যবস্তুত বিদ্ধাব পাৰিব—মই একমাত্ৰ সেইজনক পতিকপে বৰিবৰ কথা ভাবিবলৈ সাজু আছোঁ।”

পদ্মমুখীয়ে দৃঢ়ভাবে বিশ্বাস কৰিছিল যে—এই ধনুৰ জোঁতত লগাই বাৰপাট কুঠাৰ নিক্ষেপ দূৰৰে কথা—এই বিৰাট গধুৰ ধনুপাট দাঙি ধৰিবৰ সামান্য যোগ্যতাও এইবোৰ ৰাজকোঁৱৰৰ মাজত কাৰো নাই—কোনো নোলাব। [আগলৈ

চান্দমামার জবৰ-খবৰ

উত্তৰমেকত ভাৰতৰ পতাকা ভাৰতীয় বৈমানিক দলৰ প্ৰধান নেতা সঞ্জয় খাপাবে ঘোঁৰা ২১ এপ্ৰিলৰ দিনা উত্তৰ মেক পালেগৈ। তাতেকৈ জবৰ-খবৰ হ'ল এয়ে যে—এওঁ ১০০০০ ফুট ওপৰবৰপৰা জাঁপ মাৰি 'স্বাই ডাইভিং' কৰি উত্তৰ মেকৰ ভূমিভাগত ভৰি দিলে। হেলিকপ্টাৰব-পৰা জাঁপ মাৰি সঠিক ঠাইত নামিবৰ বাবে এওঁ আকাশতে দুবাৰ উলট-পুলট খাই ঠাইৰ পৰিৱৰ্তন কৰিছিল। তাৰ পাছত—মুহূৰ্ত্ততে ১৭৬ ফুট ওপৰবৰপৰা তললৈ নামি আহিছিল। শেষ ৩০০ ফুট পৰ্য্যায়টোৰ সহায়ত নামিছিল। ৮৪ হাজাৰ ফুট উচ্চতাৰপৰা ভূমিভাগ পাওঁতে এওঁ ছয় মিনিটমান সময় লৈছিল। মেকৰ ভূমিভাগত নামি আহি প্ৰায়েই তেওঁ ভাৰতৰ জাতীয় পতাকা মেক-ভূমিত প্ৰোথিত কৰিছিল। তেওঁ হেলিকপ্টাৰব-পৰা তললৈ জাঁপ দিওঁতে বতৰৰ উষ্ণতা আছিল ২৬ ডিগ্ৰী ছেলছিয়াচ, কিন্তু ভূমিত তেতিয়া ৬২ ডিগ্ৰী ছেলছিয়াচ। ভাৰতত 'স্বাই ডাইভিং' কৰিবপৰা মানুহ অসিক সংখ্যক নহয়। তেওঁলোকৰ মাছতো পাণাৰ সৰ্বাধিক যোগ্য বুলি বিবেচিত। কৰ্ম পৰিচালিত 'শ্যাবা বেঙ্কা ছেণ্টাৰ'-আয়োজিত এই সাহসিক যাত্ৰাত সন্মুখে অংশগ্ৰহণ কৰিছিল।

ভৰি নাই আছে মন,

আৰু লাগে কিবা মন ?

ৰামপ্ৰকাশ ৰাভে হ'ল মধ্যপ্ৰদেশৰ মাণ্ডোৰ জিলাৰ অধিবাসী। তেওঁৰ বয়স বাইছ। তেওঁ দশমশ্ৰেণী-লৈকে বিজ্ঞান শিক্ষা লাভ কৰিছিল। কমবৰেপৰাই সৌভৰিখন নাই। ঘাইকৈ এই কাৰণেই হেনো তেওঁ উচ্চশিক্ষাৰপৰা বঞ্চিত। কিন্তু এখন ভৰিৰেই তেওঁ মটৰ ছাইকেলেৰে দেশভ্ৰমণ কৰি জুৰিছে। দেশত অনাথৰী-অভিশাপ গুচোৱাৰ বাবে প্ৰচাৰে তেওঁৰ অন্যতম উদ্দেশ্য। ঘোঁৰা জুলাই মাহত ৰামপ্ৰকাশ মধ্যপ্ৰদেশৰপৰা ওলাই ৩২ ৰাজ্য আৰু বেঙ্গল-শাসিত অঞ্চলত পৰিভ্ৰমণ কৰিলে। ঘোঁৰা ১৫ অগাস্টৰ দিনা তেওঁ দিল্লী পাইছিলগৈ। বিকলাংগ হোৱা সত্ত্বেও যিচ্ছদানেৰে ইমানকৈ

পৰিভ্ৰমণ কৰিব পৰাত ৰামপ্ৰকাশে তেওঁৰ নাম 'গিনেজবুক অফ্ ৱৰ্ল্ড'ত লেখা পাব বুলি আশা প্ৰকাশ কৰিছে। বোটাৰি ক্লাব, লাইফলাইভ আদি সংস্থাসমূহে ৰামপ্ৰকাশলৈ উৎসাহ যোগাইছে।

এমিলি কাহিনী !

আমেৰিকাৰ অন্যতম মহোদয় দোকানৰ মালিক এজনে এমিলি নামৰ পাঁচ বছৰীয়া গাই এজনীক তিনি তেওঁৰ দোকানৰ কাষতেই এটুকুৰা ঠাইত পাঁচচুট গুৰু বোৰা দি বান্ধি পৈছিল। এমিলিয়ে সে একোপধ্যে পলাব নোৱাৰিব সেই কথাত নিশ্চিন্ত আছিল। তথাপি এদিন এমিলি নোহোৱা হ'ল।

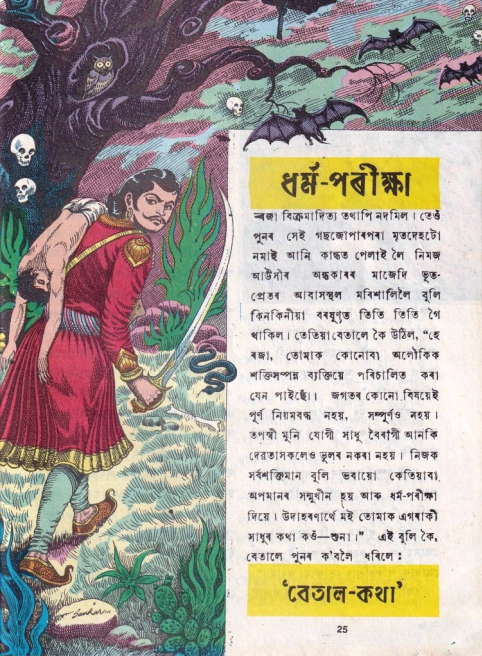
এমিলি-কাহিনীৰ ইয়াতে আৰম্ভ। অতি বিশ্বয়ৰ কথা, ইমান গুৰু বোৰা পাব স্ত্ৰে, ইমান ডাঙৰ দেহৰ এমিলি পলালনো কেনেকৈ ? তেওঁ এমিলিক বিত বিতকৈ বিচাৰি থাকিল, কিন্তু ক'তো নাপালে। এমিলিৰ কাৰণে বাতৰি-কাকততো বিজ্ঞাপন দিয়া হ'ল। আৰু তাৰ পাছত এদিন—বৰ্ষটনৰ ওচৰত থকা হাবিত এমিলিক বিচাৰি পোৱা গ'ল। বৰ্ষটনৰ সমীপস্থ হাফ্‌ষ্টেটৰ অন্যতম দম্পত মেৰাণ্ডা আৰু লুইছ ৰাণ্ডাই এমিলিক লৈ আহিল। এইহাল দম্পতি আছিল শাকাহাৰী, 'ফ'ছ অবকাৰ্ড' নামৰ দস্তৰ দক্ষালক। ভালমানে এমিলিক ৫০০ ডলাৰেৰে কিনিব বুলি খুজিছিল; কিন্তু মহোদয় দোকানৰ মালিকে এওঁলোকৰ পশুপ্ৰেমৰ কথা উপলব্ধি কৰি মুক্ত হ'ল, আৰু মাত্ৰ এক ডলাৰ মূল্য হিচাপে লৈ ৰাণ্ডা দম্পতিৰ হাতত এমিলিক সমৰ্পণ

কৰিলে। এমিলি কাহিনী চলচ্চিত্ৰায়িত হ'ব।

পানী ম'নে জুই!

অতিয়া পৃথিৱীৰ আত্মৰ কথা ইয়াকৈ ক'ব পাৰে। জাৰ্মানিৰ আঠবছৰীয়া ছোৱালী ফ'ল্‌হাৰে পানী খাওঁতে, গা খাওঁতে জুই ভাব হেঁচনি পাৰে।

ধৰ্ম-পৰীক্ষা

ৰজা বিজয়াদিত্য তথাপি নদমিল। তেওঁ
পুনৰ সেই গছজোপাৰপৰা মৃতদেহটো
নমাই আনি কান্ধত পেলাই লৈ নিমজ
আউগাৰ অন্ধকাৰৰ মাজেদি ভূত-
প্ৰেতৰ আবাসস্থল মৰিশালিলৈ বুলি
কিনকিনীয়া বৰমুণ্ড তিত্তি তিত্তি গৈ
ধাকিল। তেতিয়া বেতালে কৈ উঠিল, “হে
ৰজা, তোমাক কোনোবা অলৌকিক
শক্তিসম্পন্ন ব্যক্তিয়ে পৰিচালিত কৰা
যেন পাইছে। জগতৰ কোনো বিষয়েই
পূৰ্ণ নিয়মবদ্ধ নহয়, সম্পূৰ্ণও নহয়।
তপস্বী মুনি যোগী সাধু বৈবাগী আনকি
দেৱতাসকলেও ভুলৰ নকৰা নহয়। নিজক
সৰ্বশক্তিমান বুলি ভবায়ে কেতিয়াবা
অপমানৰ সম্মুখীন হয় আৰু ধৰ্ম-পৰীক্ষা
দিয়ে। উদাহৰণৰ্থে মই তোমাক এগৰাকী
সাধুৰ কথা কওঁ—শুনা।” এই বুলি কৈ,
বেতালে পুনৰ ক’বলৈ ধৰিলে:

‘বেতাল-কথা’

কৌশিক নামৰ সাধাৰণ মামুহ এজনে তেওঁৰ ঘৰৰ বাৰাণ্ডাত বহি কিতাপ পঢ়ি আছিল। সেই সময়ত এগৰাকী সাধু তালৈ আহিল আৰু সাধুৱে ক'লে, “ভিক্ষা দেহি।”

কৌশিকে মূৰ দাঙিলে আৰু সাধুক ক'লে, “তোমাক ভিক্ষা দিওঁ যদি—মোৰ লাভ কি?”

“মই সম্পূৰ্ণ সাধুজন। মোৰ অভিলাষ পূৰণ কৰা যদি, তুমি স্বৰ্গলৈ যাব পাৰিবা।” সাধুৱে ক'লে।

“মই যি খুজিম—যদি মোক দিয়া—তেনেহ'লে কেৱল ভিক্ষায়েই নহয়, তোমাক পৰিতৃপ্তিৰে ভোজনো কৰাম।”

কৌশিকৰ এই কথাৰ উত্তৰত সাধুৱে

ক'লে, “তোমাক কি লাগে কোৱা।”

“সৌ বিপৰীত ফলত থকা ঘৰটোত সংকাৰ নামৰ পণ্ডিত এজন থাকে। সংকাৰ পণ্ডিত দুখী হওক,—সদায় দুখৰ মাজতে ককবকাই থাকক—এনেকুৱা বৰ মোক লাগে। আৰু দ্বিতীয় বৰ এটা লাগে—যি বৰৰ যহতে মই সদায় আনন্দ মনেৰে থাকিব পাৰিম। বহু, আৰু একো নালাগে মোক।” কৌশিকে ক'লে।

“মই তোমাক এটি বৰ দিম—যাৰে তুমি সদায় আনন্দিত মনেৰে থাকিব পাৰিবা।” সাধুৱে স্পষ্টকৈ ক'লে।

কিন্তু কৌশিকে কটুতাৰে কৈ উঠিল, “যোৱা — গুচি যোৱা। তোমাৰ বৰ মোক নালাগে।”

সাধু গুচি গ'ল। কৌশিকৰ ঘৈণীয়েকে কৌশিকক ক'লে, “এয়া আপুনি কি কবিলে? সাধুৰপৰা বৰ নল'লে কিয়? এতিয়া সংকাৰপণ্ডিতে নিশ্চয় সাধুৰপৰা বৰ পাব আৰু ল'ব।”

কৌশিকে হাঁহিলে আৰু ক'লে, “এই সাধুৰ যদি ইমানেই ক্ষমতা—সিনো জুৰাৰে জুৰাৰে ঘূৰি ফুৰিছে কিয়?”

“তেনেহ'লে — ইমানেই জানিছিল যেতিয়া — আপুনি সেই সাধুৰ সৈতে ইমানকৈ কথা পাতিছিলবা কিয়?”

ঘৈণীয়েকৰ টেটু-চেপা শ্ৰৱণ উদ্ভবত কৌশিকে কিছু বিমোহিত পৰা যেন হৈ

ক'লে “কিছুমান সাধুৰ মাজত সামান্য সামান্য ক্ষমতা নথকা নহয়, কিন্তু এইজন সাধুৰ মাজত সি-ও নাই যেন লাগে।”

লাহে-বীৰে গৈ থকা সাধুৰ কাণত এই কথাখিনি নপৰাকৈ নাছিল। সাধু সংকাৰ পণ্ডিতৰ ঘৰৰ আগত ব'ল আৰু ছুৱাবত টুকুৰিয়াই ক'লে, “ভিক্ষাং দেখি।”

সংকাৰপণ্ডিতে ছুৱাব খুলি সাধু এগৰাকীক থিয় হৈ থকা দেখা পাই ক'লে, “আজিৰ দিনটো আমাৰ কাৰণে এক মহান শুভ দিন। এই দিনত যে আপোনাৰ দৰ্শন লাভ কৰিলোঁ—আমাৰ পৰম ভাগ্য। এই দিনটি আমাৰ স্বৰ্গী ককাৰ জন্মদিন। এই দিনত আমি কোনো-নহয়-কোনোবা এগৰাকী সং লোকক অতিথিকপে লৈ ভোজন কৰাওঁ। দয়া কৰি ঘৰৰ ভিতৰলৈ আহক।”

তাৰ পাছত—আহাৰাদিৰ অন্তত সংকাৰপণ্ডিতক সাধুৱে ক'লে, “অতিথি-সংকাৰত তোমা লোকৰ সমকক্ষ আজিপথো আন কাকো পোৱা নাই। এই তোমালোকৰ প্ৰতি অভিশয় প্ৰসন্ন হৈছে। কোৱাঁ, তোমালোকক কি লাগে।”

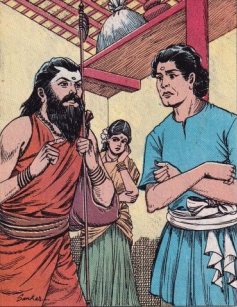
সংকাৰপণ্ডিতে বিনম্ৰতাৰে সাধুক ক'লে, “হে মহাত্মা, আপুনি অহাতেই আমি পৰিতৃপ্ত। এতিয়া যদি আপোনাৰ-পৰা প্ৰতিফল বিচাৰোঁ—তেনেহ'লে—আমাৰ ঘৰ আৰু কোনোবা ভোজনালয়ত

পাৰ্থক্য কি? গতিকে—এনেকৈ নকওক।”

সাধুৱে আনন্দিত মনেৰে ক'লে, “মই তোমালোকৰ অতিথি। অতিথি হ'ল ঈশ্বৰৰ সমান। গতিকে—সেই ঈশ্বৰে যিস্থলত বৰ দিব খুজিছে—তুমি বা তোমালোকে সেই বৰ ল'বলৈ অস্বীকৃত হোৱাটো—পাপ। তুমি অৱশ্যেই বৰ খুজিল'ব লাগিব।”

তেতিয়া সংকাৰপণ্ডিতে তেওঁৰ পৰিয়ালৰ সকলোটিৰ সৈতে এই বিষয়ত আলোচনা কৰিলে আৰু তাৰ পাছত সাধুক ক'লে, “হে মহাত্মা, আমাৰ পিতাশ্ৰী বৈকুণ্ঠী হোৱা আজি এবছৰ হ'ল। তেতিয়াৰেপৰাই মোৰ মাতৃ শয্যাশায়ী হৈ পৰিছে। মাতৃয়ে তেওঁৰ আগৰ স্বাস্থ্য তথা

শুস্থতা ঘূৰাই পাওক—এই বৰকে দিয়ক।”

এই কথা শুনি সাধু গম্ভীৰ হৈ উঠিল।

অলপ মৌনতাৰ অন্তত সাধুৱে সংকাৰ-পণ্ডিতক ক’লে, “পুত্ৰ, তুমি অতি ভজ্ঞ আৰু বিবেচক ব্যক্তি। কিন্তু তোমাৰ এই ভজ্ঞতা তথা বিবেচনাবোধেই তোমাৰ পক্ষে অতিশাপ হৈ উঠিব পাৰে।”

আপোনাৰ কথাৰ গুঢ়াৰ্থ মই বুজা নাই।” সংকাৰপণ্ডিতে সাধুক ক’লে।

তেতিয়া সাধুৱে সংকাৰপণ্ডিতক কৌশিকৰ কথা ভাঙি-পাতি ক’লে, আৰু পাছত মন্তব্য কৰিলে, “মোৰ ওচৰত এটা বিশেষ বড়ি আছে, যিটো বড়ি মুখত ভৰালে—তাৰে আনলৈ জ্বৰ পাচি কঢ়িয়াই আনিব, আৰু বড়ি খাওঁতাৰ

কাৰণে কঢ়িয়াই আনিব আনন্দৰ বহুঘৰা। এটা বড়িৰে দুই কাম হ’ব।—এই বড়িয়ে তোমাৰ মাতৃক সুস্থ-সুখী কৰি তুলিব, আৰু সেই কৌশিকক জ্বৰ সাগৰত নাকনি-কাননি পুৰাব।—কৌশিকে তোমাৰ জ্বৰ বিচাৰিছিল, এতিয়া নিজেই সেই জ্বৰ ভুজুক। এই কথাত নহয় বুলি নক’বা। এই কথাত কোনো পাপ নাই।”

সাধুৰ কথাত সংকাৰপণ্ডিত হতবাক হ’ল। সংকাৰপণ্ডিতে সাধুক ক’লে, “হে মহাত্মা, আপুনি তেন্তে—কৌশিকৰ আতিথ্য স্বীকাৰ কৰা নাছিল কিয়? এই বড়িৰে কৌশিকৰো জ্বৰোটা-ইচ্ছা দেখোন পূৰিলহেঁতেন।—এতিয়া, মই যদি এই বৰকপী বড়ি লওঁ, আৰু কৌশিক যদি জ্বৰ সাগৰত বুৰে, মই নিশ্চয় জ্বৰ পাম। মোৰ মা সুস্থ হ’লনে নহ’ল—তালৈ মই বৰ উৎসাহিত হ’ব পৰা নাই। কিহনো, আপোন আনন্দৰ কাৰণে আনৰ জ্বৰ কাৰণ হোৱাটো সুখকৰ নহয়। আপোনাৰ বৰ বা বড়ি—মোক নালাগে।”

সাধুৱে সংকাৰক ক’লে, “মোৰ দৃষ্টিত—তুমিয়েই এই বৰ শ্ৰাণ্ডিত যোগ্য ব্যক্তি। গতিকে—তোমাকেই মই এই বড়ি দিছোঁ। যদি গ্ৰহণ নকৰা, অতিথি সেৱাৰ অৰ্থাৎ ঈশ্বৰ সেৱাৰ ক্ৰটিজনিত পাপে তোমাক স্পৰ্শ কৰিব—এই কথা উপলব্ধি কৰাৰ অন্তত যি কৰা কৰিব।”

এই বুলি কৈ, হতভম্ব হৈ পৰা সংকাৰ-পণ্ডিতৰ হাতত সেই বড়ি গটাই দি সাধু তাৰপৰা গুচি গ'ল।

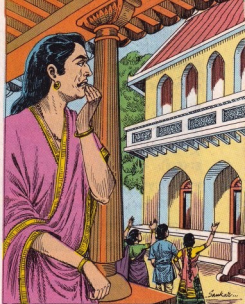
আক আন কোনো ভবা-গুণা নকৰা-কৈয়েই সংকাৰপণ্ডিতে সেই বড়ি মুখত ভৰালে আঁক নিজক কোৱাদি ক'লে : মোৰ মা চিৰদিনৰ বাবে মুস্থ হওক, মোৰ এই ঘৰ এক ভব্য ভৱনলৈ পৰিৱৰ্তিত হওক।

এই কথা শুনি সংকাৰপণ্ডিতৰ পৰিয়ালৰ সকলোটিয়েই দমি গ'ল আক কৈ থাকিল : “জুয়োটা বৰেবে আমাৰ লাভেই হ'ব। কিন্তু সাধুৱে কোৱা মতে কাম নহ'ল যেন পাইছোঁ।”

তিমানতে এগৰাকী বৃদ্ধা তালৈ বেগাই ঢপলিয়াই আহিল, আক কৈ থাকিল, “কোনো কি? সকলোটি যে—ইয়াত? মোৰ কিন্তু বৰকৈ ভোক লাগিছে, মোক তুৰন্তে খানা দিয়া।”

মুস্থ হৈ উঠা মাতৃক দেখা পাই সংকাৰপণ্ডিত অতি আনন্দিত হ'ল আক সংকাৰে মাতৃক ক'লে, “মা বহু দিনৰ অন্তত তুমি মুস্থ হৈ উঠিলা।” তাৰ পাছত পৰিবাৰৰ পিনে চাই সংকাৰে ক'লে, “কি চাই আছা? মাক এতিয়াই কিবাকিবি খাবলৈ দিয়া।”

সংকাৰপণ্ডিতৰ পৰিবাৰে বান্ধনিঘৰলৈ বুলি খোজ লৈয়েই কৈ উঠিল, “এয়ানো

কি কথা। আমাৰ ঘৰটো দেখোন আগৰ দৰে হৈ থকা নাই। এতিয়া—বান্ধনি ঘৰটো যে কোনখিনিত—নতুনকৈ বিচাৰি উলিয়াব লাগিব দেখোন।”

সংকাৰে তাত উপস্থিত থকা সকলোটিৰ মুখলৈ চালে। আক তিমানতে পৰিৱৰ্তিত ঘৰটো চাবলৈ বহুতেই লৰা-ধপৰাকৈ সেই ঠাই পালেহি।

তেতিয়া কোষিকে এই ঘটনাৰ বুজ লৈ হতাশ বোধ কৰি কান্দিবলৈ ধৰিলে, আক সংকাৰৰ মৌভাগ্য দেখি ঈৰ্ষাৰে অলি-পুৰি থাকিল।

ইমানলৈকে কোৱাৰ অন্তত বেতালে বৰ্জা বিজ্ঞাদিত্যক সুধিলে, “হে বাজন্। সাধুত থকা শক্তিৰ বিষয়ে নিশ্চয় তোমাৰ

মনতো কোনো সন্দেহ নাই। কিন্তু সাধুত
 বিমানখিনি শক্তি আছিল, সাধুৱে তাতকৈ
 অধিক থকা বুলি বিশ্বাস কৰিছিল যেন
 পাওঁ। সাধুৱে নিজক সম্পূৰ্ণ শক্তিস্থান
 বুলি ভাবিছিল। সাধুৱে তেওঁৰ বড়িৰে
 ছবিৰ কাম হ'ব বুলি কৈছিল, এবিধ
 সুখদায়ী, আৰু এবিধ সুখদায়ী। কিন্তু
 সংকাৰ সাধুৰ ছয়োটা বৰকে সুখদায়ী
 কৰি তুলিছিল। এই কথাত কোনো
 অঘটনো নঘটিল, কোনো অনিষ্টও নহ'ল।
 গতিকে সাধুৰ শক্তিক সম্পূৰ্ণ তো নহয়েই,
 অসফল বুলিও ক'ব পাৰি। এতিয়া
 সংকাৰৰ কথা। সংকাৰে সাধুৰ সাৱধান-
 বাগীলৈ পৰোৱা নকৰা হৈছিল কিয় ?
 সাধুৰ শক্তিৰ পৰিপূৰ্ণতাত সংকাৰে বিশ্বাস
 নাছিলনে ?— মোৰ এই প্ৰশ্নৰ উত্তৰ
 সঠিককৈ জানিও যদি নিদিয়া, তোমাৰ
 মূৰ ফাটি চাবিফাল হ'ব।”

বেতালৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰত বিক্ৰমাদিত্যই
 বেতালক ক'লে, “সেই সাধু আৰু

সংকাৰ—উভয়েই আছিল ধৰ্মাধৰ্মৰ নিয়ম-
 ৱদ্ধ। সাধুৰ মনতবা সংকাৰ পণ্ডিতৰ মনতো
 অধৰ্ম কৰাৰ ইচ্ছা লেশমানো নাছিল।
 কৌশিকে ভিক্ষা নিদিয়াকৈ সাধুক তথা
 ঈশ্বৰকো অসন্মান কৰিছিল। সাধুৱে
 কৌশিকলৈ অভিধাপ প্ৰদান কৰিব
 পাবিলেহেঁতেন, কিন্তু সেই অধাৰ্মিক
 কাৰ্য সাধুৱে কৰা নাছিল। অৱশ্যে—
 সংকাৰৰ যোগেদি কৌশিকক দুখৰ মাজত
 পেলোৱাটোকো ভৎসনীয় কাৰ্য্য বুলি
 ক'ব পাৰি। কিন্তু সাধুৱে সংকাৰৰ
 ধৰ্মগুণৰ পৰীক্ষাহে লৈছিল। সংকাৰ-
 পণ্ডিতে ধৰ্মগুণৰ পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈছিল
 —দ্বিতীয় বৰটোক পৰিৱৰ্তিত কৰি।
 কিয়নো— আনলৈ দুখৰ কামনা—দেখ
 দেখ অধৰ্ম তথা পাপ।

বজা বিক্ৰমৰ এই উত্তৰ শুনামাজেই
 বেতালে সেই শ'টো লৈ সাউতকৰে গুচি
 গ'ল, আৰু গৈ গৈ সেই গছজোপাৰ এটা
 ডালত পুনৰ ওলমি থকা হ'ল। [কবিত

স্বৰ্গলৈ যোৱাৰ বাট

গৌৰীয়ে নিভক বৰ জঁচিয়াৰ বুলি ভাবিছিল। আক সেইহে—গৌৰীয়ে তেওঁৰ বোৱাৰীৰ সকলো কামতে দৃষ্ণ ধৰিছিল।

বোৱাৰী পদ্মাই যদি ভাল সাজ-পাৰ কৰিছিল, শাছৱেক গৌৰীয়ে কৈছিল, “ন—নহয়, নহয় বো’ৰী, তুমি এনেহে ধুনীয়া—কপতী, ইমান কপত বাং চৰাৰ নালাগে আক—। মাজুহে বেয়া দৃষ্টিৰে চাব, চুপতি মাৰিব নহয়—?”

বোৱাৰী পদ্মাই ঘৰতে কিবাকিবি নতুন মিঠাই বনাবলৈ ল’লে গৌৰীয়ে ক’ব “হাৰে মোৰ পাগলী বো’ৰী, এইবোৰ খাই ইমান ভালবো ভাল চান্দা নষ্ট কৰিছানো কেলেই? তোমাৰ চান্দা বেয়া হ’লে মই চুপচাপ চাই থাকিব পাৰিমনে?”

পদ্মাই দেৱ দেৱীসকলক আৰাধি ভাল

পায়। এবাৰ পদ্মাই কিবা এক মানস কৰিছিল আক তাৰ বাবে লগোণত থাকি পূজা কৰি আছিল। গৌৰীয়ে কৈ উঠিল, “হায় মোৰ অগিয়ান বো’ৰী, এইবোৰ এনেবোৰ মানস-বৰততকৈ ভাল হ’ল নিজনি মনেৰে নিৰমল ভকতিৰে গোসাঁই-গোসাঁনীক আৰাধনা কৰা। ঈশ্বৰেও ইয়াকে বিচাৰে যে জানানে নাই?”

পদ্মাই গমিলে যে—তাই বৰত-মানস পূজা কৰাটো শাছৱেকে—নিবিচাৰে। কিন্তু এই বাৰ কথাত—বা কোনো কথাতে— শাছৱেকৰ বিৰোধিতায়েই বা তাই কৰে কেনেকৈ? গতিকে—নিৰুপায়ত পৰি হ’লেও তাই ভাবিলে: হয়েই তো, কথা ঠিকেই। ভকতিয়েই যথেষ্ট। বাহিৰা ভকতিৰে পূজাৰ ধুমধাম কৰি লাভ কি?

গাহত্ৰী দেৱী

কেই বছৰমানৰ অস্থিত বুদ্ধ গৌৰী ঢুকাল। ঢুকাল, আৰু লগে লগে যমদূত আহিল গৌৰীক স্বৰ্গলৈ লৈ যাবলৈ।

যমদূতে যেতিয়া গৌৰীক স্বৰ্গলৈ লৈ যাবলৈ ধৰিলে, তেতিয়া গৌৰীৰ গৰ্ভই কলিজাত নধৰা হৈ উঠিল। কিন্তু যমদূতে গৌৰীক মাত্ৰ মুহূৰ্ত্তৰ বাবে স্বৰ্গলৈ লৈ গ'ল, আৰু তাৰ পাছ মুহূৰ্ত্ততে নৰকলৈ।

গৌৰীয়ে যমদূতক শ্বাশিলে, এয়ানো কি হৈছে? স্বৰ্গলৈ লৈ যোৱা হ'ল যদি— নৰকলৈ কিয়? এয়ানো কি সাঁথৰ?

যমদূতে শ্বাস্ত কঠেৰে ক'লে, “গৌৰী, এয়া কোনো সাঁথৰ নহয়। তুমি মৰ্ত্যত যিকণ পুণ্য আৰ্জিছিলি, তাৰে স্বৰ্গত এক মুহূৰ্ত্তৰ অধিকাৰ আৰ্জিছিলি; বাঁদবাকী নৰকতে। পাপ ধুই-মচি নিকা কৰিবলৈ নৰকত এণ বছৰলৈ থাকিব লাগিব।”

গৌৰীয়ে ক'লে, “এয়ানো কেনেকুৱা ছায় কথা? কোনো পাপ কৰিলোঁ মই? কিয় এশ বছৰলৈ নৰকবাস? মোৰ মাত্ৰ

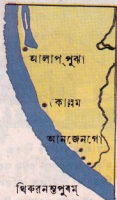
এজনী বো'ৰী আছিল। তাইক মই কেতিয়াবা জলা-কলা কৰিছিলোঁনে?”

যমদূতে হাঁহিৰে ক'লে, “এই কথা সঁচা যে তুমি তোমাৰ জীৱনকালত কেতিয়াও টান-কথা কোৱা নাছিলি। কিন্তু তুমি তোমাৰ বোৱাবীৰ মনত ঢেৰ ছুখ দিছিলি। তোমাৰ মন-প্ৰাণ কলুষতাবে ভৰা আছিল। সদায় সকলোতে সকলোবে বেয়াহে দেখিছিলি তুমি, আৰু বৰ বেজি সাৱধান কৰাৰ নামত মানসিক কষ্ট জালা-যন্ত্ৰণা দিছিলি। ওপৰি ওপৰি তুমি মিঠা মিঠা মাতিছিলি, কিন্তু ভিতৰি ভিতৰি খঙত জলিছিলি, আৰু আনকো জলাইছিলি—সেই দেখিছে তোমাৰ এই নৰকবাস। নিজক সাৱধানী বুলি ভাবি আনক ছুখ দিলেও যে নিজৰ ভৰিতে নিজেই কুঠাৰ মৰা হয়, সেই কথা নৰক-বাসৰ যোগেদি শিকি পুনৰ জনম লৈ ছ'চিয়াৰ হৈ চলি থাকিব—তেহে অহা জনমত স্বৰ্গলৈ যাব পাৰিব।”

থিকুৱনন্তপুৰমলৈ

ৰচন: মীৰা নায়াৰ • চিত্ৰণ: গৌতম সেন

থিকুৱনন্তপুৰম

পুন্ডাৰ

শেৰিয়াৰ আৰু অন্যান্য নৈয়ে সাগৰলৈ গতি কৰোঁতে অপৰ্যাপ্ত পৰিমাণৰ পলস্ৰুৱা মাটি সাগৰৰ পাৰলৈ বুলি কাঢ়িয়াই লৈ যায়। এই বিপুল পৰিমাণৰ বোকামাটি সাগৰৰ সুবিস্তৃত বালিত দ'ম ৰাই থাকে, আৰু ক্ৰমাত মগাউৰিহেন হৈ উঠে। ঠোঁলতীয়া পলস্ৰুৱা মাটিৰ দ'মে আনকি বাৰিয়াকালিও ফেনে-ফোটোকাৰ সাগৰৰ পানীক ভেটা দিয়ে, আৰু তীবৰতী জনপদ তথা শস্ত্ৰক্ষেত্ৰক ৰক্ষা কৰে।

আগৰ দিনত, আৰৱীয় বশিভাৰসকলে এই পলস্ৰুৱা মাটিৰ দ'মতে তেওঁলোকে মালাপুৰৰ সাগৰৰ পাৰে পাৰে জাহাজলগী মাৰনাও নৰ কৰিছিল।

মালাপুৰাৰপৰা কোলমৰ দূৰত্ব ৮৫ কিল'মিটাৰ। এই ঠাইটোল প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্য্যৰে ভৰপূৰ

মোহনা। আৰু ইয়াত অন্তৰ্জ ডেউ, পদুমৰ, লমদল, আৰু লগতে পানী-চৰাইবোৰৰ কলকল। বাটত মালাপুৰাত আছে শ্ৰীকৃষ্ণ-দ'ল। এই দ'লৰ পাৰদম-প্ৰসাদ অতি বিখ্যাত।

আৰু ইয়াতেই জন্মলাভ কৰিছিল এক অপূৰ্ব শিল্পধাৰা — যাৰ নাম গুট্টম থুল্লা। জনশ্ৰুতি মতে: প্ৰাচীন কবি কুঞ্জনাথিধাৰে মিৰাউ (তামেৰে তৈয়াৰী কলহেহেন ঢোল) বজাইছিল চাকিয়াৰ কুখু-উপলক্ষ্যে। চাকিয়াৰ কুখু হ'ল উক্ত নামৰ এক বিশেষ সম্প্ৰদায়ৰ পুৰাণ ভিত্তিক শিল্পধাৰা। এদিন মিৰাউ-বাদনকালত কবি কুঞ্জন হঠাৎ নিদ্ৰাজন হৈ পৰিছিল আৰু কুখু সম্প্ৰদায়ৰ লোকসবলে তেওঁক ককথনা কৰিছিল। কবি কুঞ্জন এই ককথনাৰ ফলত হৈছিল বেদনাহত, আৰু সেই বেদনাৰপৰা জন্মলাভ কৰিছিল গুট্টম থুল্লা নামৰ এক অপূৰ্ব শিল্পশৈলী—যি-শিল্পশৈলী কুখু শিল্পধাৰাৰ এতিহাসহী, কিন্তু নৃত্যধাৰা সম্বলিত এক স্বয়ংসম্পূৰ্ণ শিল্পধাৰা।

অস্থাপুৰাণিত শীকৃষ্ণ চাকিয়াৰ কথু-উৎসৱত
দ'লত সৰ্বপ্ৰথমে গুটিন ধূলল কুঞ্জন নাশিগাৰে বাদন
শিল্পধাৰা প্ৰদৰ্শিত হৈছিল। কৰা মিখাউ নামৰ চোল।

এই বছৰৰ জুন মাহত শীকৃষ্ণ দ'লত মিখাউ প্ৰতিষ্ঠিত কৰা হৈছে—ব'ত কবি কুজনে প্ৰথম গুটিন ধূলল অঙ্কুষ্টিও কৰিছিল।

দক্ষিণ অস্থাপুৰা হ'ল কায়মকুলম্ অঞ্চলৰ সাগৰবৰীয়া চহৰ, ব'ত কায়মকুলম কোচানি—কেৰলাৰাজ্যৰ বৰিনহুচ জন্ম নৈছিল। এই নৰ বৰিনহুচেও ধনিকৰ কাটি জুখীয়া কৰিছিল। সেই ১৮ শতিকাৰ বৰিনহুচ কায়মকুলমে ব্যৱহাৰ কৰা অষ্টবোৰ আজিও পৰিলক্ষিত হয়।

ঐতিহাসিক কোজ্জম চহৰখনক আগৰ দিনত কুইলন বুলি কোৱা হৈছিল। এই চহৰখন আশ্বামুডি নামৰ বিৰাট ভূমিৰ তীৰত অৱস্থিত। মালাবাৰৰ সাগৰবৰীয়া এই চহৰ প্ৰাচীন কালত আছিল এক বহুজাতিক বন্দৰ। এই বন্দৰবৰণা প্ৰধানকৈ জালুক বণ্টানিকৃত হৈছিল। সংস্কৃত ভাষাত জালুকক যে 'কোজ্জম' বুলি কোৱা হয়—এইখন জালুকীয়া চহৰৰেণবাই সেই নামৰ উদ্ভৱ।

ত্ৰয়োদশ শতিকাত চীনদেশে এই কোজ্জম বন্দৰক তেওঁলোকৰ বেপাৰ-বাণিজ্যৰ অত্যন্ত প্ৰধান বন্দৰ হিচাপে গণ্য কৰিছিল। তেতিয়াৰকালত কোজ্জম অছিল এক স্বাধীন ৰাজ্য, আৰু চীনদেশৰ সৈতে কোজ্জমে ৰাষ্ট্ৰদূত বিনিময়ো কৰিছিল।

কোজ্জমস্থিত পৱিত্ৰ ছত্ৰামকোটা ব্ৰহ্ম হ'ল সমগ্ৰ কেৰলাৰ প্ৰধান ধোৱা-পানীৰ উৎসস্থল। ছত্ৰা-ব্ৰহ্মৰ তীৰৱৰ্তী মন্দিৰ স্বয়ং ৰামক্ৰাই প্ৰতিষ্ঠা কৰা মন্দিৰ হিচাপে গণ্য।

আলাপ-পুৰাণৰ ৰূপোৱালী সাগৰবাণীৰ কাহিনী কোজ্জমৰ সাগৰবাণীক কিছু ক'লাবৰীয়া যেন দেখি। কিয়নো—এই অঞ্চলত পোৱা যায় তীব্ৰ তেজস্ক্ৰিয় ৰনিজশন্য—লিমেণাইট। এই সাগৰতীৰত বৰুৱাইটো পোৱা যায়।

জালুক—যি জালুকে দূৰ দূৰ দেশকো আকৃষ্ট কৰিছিল।

দক্ষিণ-দিশত—২০ কিল'মিটাৰমানৰ দূৰত্বত অৱস্থিত
গাগৰপৰীয়া অস্বতম চহৰ আনুজেনগো (অনুচু খেংগু)।
ইয়াতেই তাহানিৰ ইস্ট ইণ্ডিয়া কম্পানিয়ে তেওঁলোকৰ
মালাবৰীয়া বাণিজ্যকেন্দ্ৰ স্থাপন কৰিছিল আৰু ইংৰাজে
ইয়াত এক কিল্লা — অৰ্থাৎ দুৰ্গও স্থাপন কৰিছিল—
যি-কিল্লা অজাপি বিখ্যমান।

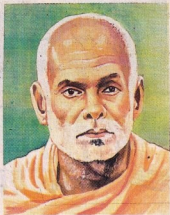
বৰকলা আনুজেনগোৰ নিচেই কাষত অৱস্থিত—যিখন
বৰকলা হ'ল কেবলৰ অস্বতম তীৰ্থক্ষেত্ৰ আৰু পৰ্যটন-
ক্ষেত্ৰ। ইয়াত খনিজ পানীৰ উৎপত্তি বিলক্ষিত হয়।

বৰকলাস্থিত শিৱগিৰি পাহাৰত স্থবিধ্যত ধৰ্মগুৰু
নাৰায়ণ গুৰুৱে দেহবন্ধা কৰিছিল। নাৰায়ণ গুৰুৱে পুণ্ডিৰীৰ
সৰ্বমানৱত এক জাতি বুলি বিশ্বাস কৰিছিল আৰু দেখিবো
এক আৰু অভিন্ন বুলি প্ৰচাৰ কৰিছিল।

ইয়াতে অৱস্থিত জনাৰ্দ্দন-মন্দিৰত মহাপ্ৰভু শ্ৰীকৃষ্ণ
'বৰকলাগন' (প্ৰভু বৰকলা) নামেৰে পূজিত হয়। এই
মন্দিৰ-হিন্দুগণকৰ অস্বতম তীৰ্থস্থান।

বৰকলাৰপৰা ৫৮ কিল'মিটাৰৰ দূৰত্বত থিকবনম্পুৰম অৱস্থিত। থিকবনম্পুৰম হ'ল কেবলৰ
ৰাজধানী। থিকবনম্পুৰমৰ অৰ্থ হ'ল (থিক অনন্তপুৰম)—অনন্ত-আবাস, য'ত পবিত্ৰ সহস্ৰ মন্তক
সৰ্প বিৰাজমান। এইখন চহৰ ক্ৰমাত সাগৰলৈ ঢাল লোৱা পৰ্বতীয়া ঠাইত অৱস্থিত। এই চহৰৰ
প্ৰধানতম আকৰ্ষণ হ'ল অনন্তপদ মনভাস্বামী মন্দিৰ, যি-মন্দিৰ মহাপ্ৰভু বিষ্ণুলৈ উৎসৰ্গীকৃত।

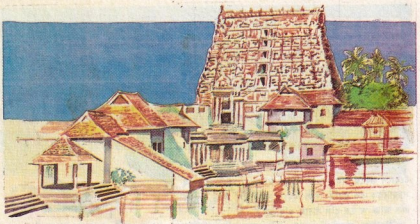
মিৰাংকুৰৰ ৰজা মাৰ্ত্তণ্ড বৰ্মানেৱে যেতিয়া থিকবনম্পুৰমক তেওঁৰ ৰাজ্যৰ ৰাজধানীৰূপে পাতি
লৈছিল, তেতিয়া তেওঁ তেওঁৰ সমগ্ৰ ৰাজ্য মহাপ্ৰভু বিষ্ণুলৈ উছৰ্গা কৰিছিল।

শ্ৰীনাৰায়ণগুৰু

অনুজেনগো কিল্লা

অনন্তপত্তননাভস্বামী মন্দিৰ, থিকবনস্থপুৰম।

ত্ৰিবাংকুৰৰ ৰাজকৌৰবসকলে সকলে নিজক 'অনন্তপদমনাতদাশন' বুলি অভিহিত কৰিছিল। এই মন্দিৰ ১৮ শতিকাত নিৰ্মিত। কথিত আছে যে—এই মন্দিৰ ৪০০০ ৰাজমিস্ত্ৰী আৰু ৬০০০ বচুৱা আৰু লগতে ১০০ হস্তীয়ে মিলি ৬ মাহতে নিৰ্মাণ কৰিছিল।

এই মন্দিৰত সহস্ৰমন্তকযুক্ত সৰ্পৰ ওপৰত মহাপ্ৰভু বিষ্ণুমূৰ্তি স্থাপিত। এই মন্দিৰৰ স্তম্ভমা স্তম্ভসমূহত যিবোৰ খোদিত দৃষ্টাবলী বিদ্যমান—গোধূলিতে যেতিয়া চাকি জ্বলি উঠে—তেতিয়া সেই সমূহক জীৱন্ত যেন লাগে। এই মন্দিৰত এক সাত মহলা গোপুৰম বিদ্যমান।

থিকবনস্থপুৰমস্থিত চিৰিয়াখানা হ'ল ভাৰতৰ দ্বিতীয় চিৰিয়াখানা (কলিকাতাৰ চিৰিয়াখানা হ'ল ভাৰতৰ প্ৰথম)।

আৰু ইয়াত থকা শ্ৰীচিত্ৰ শিল্পশালাত ৰাজপুত আৰু মোগল শিল্পকলাৰ সুগ্ৰন্থৰ সামগ্ৰী বিদ্যমান। কেৱলৰ স্থবিধ্যাত সম্ভান শিল্পী ৰজা ৰবিধৰ্মাদেৱে তেওঁৰ সমগ্ৰ জীৱন-কৃত শিল্পসম্ভাৰ ইয়াত প্ৰদান কৰিলে। ইয়াৰ শিল্পক্ষেত্ৰত তিব্বতীয়, চীনদেশীয়, জাপানী আৰু বালীদ্বীপীয় শিল্পকলাও বিদ্যমান।

১৯৭২ চনত থিকবনস্থপুৰমত বিক্ৰম সৰাভাই মহাকাশ-বেজৰ স্থাপিত হৈছে যাৰ ফলত ভাৰতেও স্ৱাৱলম্বী ১৫ মহাকাশবিজ্ঞা আজিৰ পৰা হৈছে।

ৰাজধানীৰপৰা কোভালম সাগৰবালিৰ দূৰত্ব ১২ কিল'মিটাৰ। কাঁচি-জোনৰ দৰে দেখুওঁৱীয়া এই সাগৰবালি হ'ল পুণিৱীৰ অত্যন্তম মনোৰম সাগৰবালি।

কোভালম হ'ল কবি আয়্যাপিল্লা আছানৰো জন্মস্থান। এইগৰাকী কবিয়ে 'ৰামকথাপটু' ৰচনা কৰিছিল। পুন্ডাৰ হ'ল কেৱল আৰু তামিলনাডুৰ সীমান্ত-চহৰ। ইয়াত অগস্ত্যকুদম নামৰ নৈ পাৰ্শ্বৰ ২৭০ ফুট ওপৰৰপৰা নামি আহি আৱৰগাপৰত মিলিত হৈছে।

বুদ্ধি যাৰ—জয় তাৰ

চন্দ্ৰপুৰ ৰাজ্যৰ ৰজা আছিল ধৰ্মসেন।
ধৰ্মসেন আছিল প্ৰকৃততেই ধৰ্মাঘা।
তেওঁৰ বীৰতাও আছিল উল্লেখনীয়।

বদনপুৰ আছিল চন্দ্ৰপুৰৰ চুবুৰীয়া
ৰাজ্য। এই দুয়োখন ৰাজ্যৰ মাজত বহু-
দিনীয়া শত্ৰুতা আছিল, যি-শত্ৰুতাক
মিত্ৰতালৈ পৰ্য্যৱসিত কৰিবলৈ ৰজা
ধৰ্মসেনৰ পিতাক-ককাকে বহু ধৰণে চেষ্টা
কৰিও বাৰ্থ হৈছিল।

বহু বছৰৰ পাছত এদিন বিক্ৰম-
বৰ্মায়েই ৰজা ধৰ্মসেনৰ বিৰুদ্ধে তথা
চন্দ্ৰপুৰৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰিলে।
তেতিয়া ৰজা ধৰ্মসেন যুদ্ধৰ বাবে প্ৰস্তুত
নাছিল। ছয়ো পক্ষৰ মাজত ঘোৰ যুদ্ধ
হ'ল। কিন্তু যুদ্ধত কোনো পক্ষয়েই
বিজয়ী নহ'ল, আৰু তেতিয়াৰ কালৰ যুদ্ধৰ

ৰীতি-নীতি অনুসাৰে উভয় পক্ষয়েই নিজ
নিজ শিবিৰলৈ উভতি গ'ল।

পাছদিনা পুনৰ যুদ্ধ আৰম্ভ হ'ল, আৰু
যুদ্ধত বদনপুৰীয়া সৈন্যই ৰজা ধৰ্মসেনক
ঘাতি নিক্ষেপ কৰি আহত কৰিলে।

আঘাত যদিও বৰ গুৰুতৰ নাছিল,
আৰু ৰাজবৈদ্যৰ স্মৃচিকিৎসাবে সেইদিনাট
ভাল হৈ উঠিছিল, তথাপি ধৰ্মসেন বৰ
চিন্তাঘিত হৈ উঠিল। সেনাধিপতিয়ে
ৰজাক পৰিপূৰ্ণ আশ্বাস দিলে যে—
চন্দ্ৰপুৰে নিশ্চয়েই বদনপুৰ অধিকাৰ
কৰিব, আৰু বদনপুৰৰ ৰজা বিক্ৰমবৰ্মাক
বন্দী কৰিব—তথাপি ৰজা ধৰ্মসেনৰ
মনৰপৰা চিন্তাৰ ক'লা ডাৱৰ নাটবিল।

সেই দিনাই ৰাতিৰ পৰতে চন্দ্ৰপুৰীয়া
সৈন্য এজন মহাৰাজ ধৰ্মসেনৰ ওচৰলৈ

প্ৰবোধ শৰ্মা

মাহিল কিবা গোপন কথা পাতিবলৈ।

সেই সৈন্তজনে মহাৰাজ ধৰ্মসেনক ক'লে, “মহাৰাজ, মোৰ নাম অজয়। মই সত্ত্বহতে আমাৰ সৈন্তবাহিনীত যোগ দিছোঁ। আপোনাৰ আহত হোৱাৰ কথা মই জানো, আৰু এই পৰিস্থিতিত আপুনি যে যুদ্ধক্ষেত্ৰলৈ নাযাব—তাকো জানো। অজুগ্ৰহ কৰি মোক এটিবাৰলৈ সুযোগ দিয়ক, মই ৰজা বিক্ৰমবৰ্মাক বধ কৰিম।”

এজন সামান্য সৈনিকে এই কথা কোৱাত মহাৰাজ ধৰ্মসেন বিস্মিত হ'ল। এই সৈন্তজনে যে কেনেকৈ দুৰ্জয় শত্ৰু-ৰজাক বধিব—মহাৰাজে সেই কথা ভাবি উলিয়াব নোৱাৰিলে।

মহাৰাজে কি কথা ভাবিছে তাৰ

উমান লৈ অজয়ে মহাৰাজক পুনৰ ক'লে, “মহাৰাজ, সৰুৰেপৰাই মোক মোৰ আইতাই যি-কথা কৈছিল, সেই কথাই মোৰ মনত দাঁচ বহুৱাই থৈছে। তাৰ পৰিপূৰণ নোহোৱালৈকে মোৰ মনত শান্তি নাই। আইতাৰ ইচ্ছাৰ পৰিপূৰণৰ বাবেই মই একাণপতীয়াভাবে যুদ্ধবিজ্ঞা আয়ত্ত কৰিছিলোঁ আৰু সৈন্তবাহিনীত যোগ দিছি লোঁ।”

“কিনো তোমাৰ আইতাৰ সেই ইচ্ছা?” মহাৰাজে সুধিলে।

অজয়ে ক'লে, “মহাৰাজ, বিক্ৰমবৰ্মাক বধ কৰাৰ অন্তত সেই ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিম। কিন্তু আপুনি কথা দিয়ক—মোৰ সেই ইচ্ছা আপুনি পূৰণ কৰিব।”

মহাৰাজ ধৰ্মসেনে অলপ মৌন হৈ থকাৰ পাছত ক'লে, “অজয়, তুমি যদি সিচাকৈয়েই বিক্ৰমবৰ্মাক বধিব পৰা, মই আমাৰ আৰাধ্য ধৰ্মদেৱতাৰ নামত শপত খাই কৈছোঁ—তোমাৰ বিকোনো ইচ্ছা মই বিনা প্ৰশ্নে নিশ্চয়েই পূৰাম।”

তাৰ পাছত অজয় গুচি গ'ল, আৰু মহাৰাজ ধৰ্মসেনে সেনাধিপতিক মতাই অনাই অজয়ৰ কথা ক'লে।

পাছদিনা, যুদ্ধক্ষেত্ৰত অজয়ে বিক্ৰমবৰ্মাক দেহবক্ষীহঁতৰ ভালেমানক বীৰ-বিক্ৰমৰে কচুকটো দিলে আৰু বাদবাকী দেহবক্ষীয়ে কেঁটাৰ মূৰ ছিটো লব দি পলাই

সাৰিলে, কিছুমান বেয়াটক আহত হ'ল।

পৰিস্থিতিৰ বেথ কৰি ৰজা বিক্ৰমবৰ্মাই যুদ্ধক্ষেত্ৰ এৰি পলাই যাবলৈ ধৰিলে, কিন্তু অজয়ে বিক্ৰমৰ্থে-সৈতে বিক্ৰমবৰ্মাকো ধৰিলে।

ৰজাৰ মৃত্যুৰ ফলত বদনপুৰীয়া সৈন্যহঁত যুদ্ধক্ষেত্ৰৰপৰা ফৰিংছিটিকা দিলে। আৰু—ধৰ্মসেনে শিবিৰলৈ আহি বিজয়ক বুকুত সাৰটি ল'লে আৰু ক'লে, “এই অভাৱিত আনন্দৰ সময়ত তুমি তোমাৰ সেই ইচ্ছাৰ কথা প্ৰকাশ কৰা, মই তোমাৰ ইচ্ছা পূৰাম।”

অজয়ে ক'লে, “মহাৰাজ, মই ৰাজ-কুঁৱৰীক বিবাহ কৰাম—এয়ে মোৰ, তথা মোৰ আইতাবোৰে ইচ্ছা আছিল।”

অজয়ৰ এই ইচ্ছাৰ কথা শুনি মহাৰাজ

ধৰ্মসেন দোমোজাত পৰিল। প্ৰিয়হৃদা তেওঁৰ একমাত্ৰ পুত্ৰী। আৰু—প্ৰিয়হৃদাৰ বিবাহ শবচন্দ্ৰৰাজ্যৰ যুৱৰাজ বসন্তৰ সৈতে স্থিৰীকৃত হৈছে। যদিও এই বিবাহৰ ৰাজকীয় ঘোষণা এতিয়াও হোৱা নাই, তথাপি—এতিয়া অজয়ক তেওঁ এই কথাৰ কি উত্তৰ দিব?

মহাৰাজ ধৰ্মসেনে নিজৰ এই অসুবিধাৰ কথা প্ৰকাশ নকৰিলে আৰু অজয়ক অন্তেষপুৰলৈ লৈ যাবলৈ দেহবন্ধী-ইহক ইংগিত কৰিলে।

ৰাতিৰ পৰতে মহাৰাজ ধৰ্মসেনে তেওঁৰ পুত্ৰী প্ৰিয়হৃদাক এই জটিল পৰিস্থিতিৰ কথা বুজাই ক'লে। মহাৰাজে ক'লে, “যদি অজয়ৰ সৈতে তোমাৰ বিবাহ পাতোঁ, শবচন্দ্ৰৰাজ্যৰ যুৱৰাজ বসন্তৰ

সৈতে বচনভংগ হ'ব। আক যদি—বসন্তৰ
সৈতে তোমাৰ বিবাহ পাঠো—অজয়ৰ
সৈতে বচনভংগ হ'ব।”

প্ৰিয়তমদাই পিতৃক ক'লে, “পিতাক্ষী,
সমস্তাৰ সমাধানৰ বাবে আপুনি অলপো
চিন্তিত নহওক, যি কবিব লাগে মই
কৰিম। আপোনাৰ বচনভংগ হোৱাৰ
সম্ভাৱনা নাই বুলি জানিব।”

পাছদিনা, আগবেলাতে প্ৰিয়তমদাই
তেওঁৰ বিশ্বস্ত সখিয়ক মাধুবীক নিজৰ
সাজ-পাৰ আ-অংগাংগেৰে সজাই-পৰাই
বুজাই ক'লে যে তাই কি কবিব লাগিব।

তাৰ পাছত মাধুবী অজয়ৰ কক্ষলৈ
গ'ল। অজয়ে মাধুবীকে ৰাজকুঁৱৰী বুলি
ভাবি সসম্মতৰে উঠি থিয় হ'ল।

তেতিয়া মাধুবীয়ে অজয়ক ক'লে,
“আপুনি—ৰাজকুঁৱৰীক বিবাহ কৰিব বুলি
মহাৰাজক কৈছিলনে?”

এই প্ৰশ্ন শুনি অজয়ে আনন্দবিহ্বল
হৈ ক'লে, “ওঁ, ৰাজকুঁৱৰী, এই কথা সঁচা।

মই—আজিহে মোৰ জীৱনত প্ৰথমবাৰৰ
বাবে কোনোবা এগৰাকী ৰাজকুঁৱৰীক
দেখা পালোঁ। কোনোবা এগৰাকী
ৰাজকুঁৱৰীক বিবাহ কৰাৰ পাবোঁ যদি—
মোৰ ঘাইতাৰ ইচ্ছা মই পুৰাব পাৰিম।”

তাৰ পাছত অজয়ৰ কক্ষ এৰি ৰাজ-
কুঁৱৰীকলী মাধুবী ওলাই আহিল।

প্ৰিয়তমদাই যেতিয়া মহাৰাজ ধৰ্মসেনক
ঘটনাৰ কথা বুজাই ক'লে, তেতিয়া
মহাৰাজে এই ঘটনাক প্ৰতাৰণা বুলি
ভাবি বিচলিত হ'ল। প্ৰিয়তমদাই মহাৰাজক
চন্দ্ৰপুৰ ৰাজ্যৰ আইনৰ কথা সোৱৰাই
দিলে। প্ৰিয়তমদাই ক'লে, “মাধুবীক যদি
আপুনি আপোনাৰ কোলাত লয়, তেতিয়া
মাধুবীও আপোনাৰ দ্বিতীয় পুত্ৰী হ'ব।”

প্ৰিয়তমদাৰ বৃত্তিমন্তাবে এই জটিল
সমস্তাৰ সমাধান হৈছিল, আৰু বসন্তৰ
সৈতে প্ৰিয়তমদাৰ, আৰু অজয়ৰ সৈতে
চন্দ্ৰপুৰৰ দ্বিতীয় ৰাজকুঁৱৰী মাধুবীৰ শুভ-
বিবাহ ধুমধামে সম্পন্ন হৈছিল।

চা ল মা মা

সোণালী দুৱাৰ

৬

ৰোবোটৰ হিচাপ

মংগলগ্রহ : ২০০১ চন

হে ভুলোকবাসী! ইয়াত
ৰোবোটে মহাকাশত চলি
থক। মটৰগাড়ী নিৰ্মাণ কৰে।

৫৪ ৰোবোটে
প্রতিদিন ৫৪ খন
মটৰগাড়ী বনায়।

একো একোজন আলুফ।
ৰোবোটে দুখনকৈ
গাড়ী নিৰ্মায়।

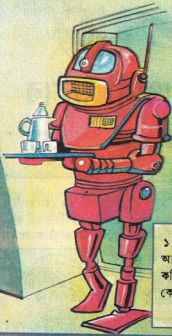
হুটা বিটা ৰোবোটে
তিনিখন গাড়ী
সাজে।

তিনিটা গামা ৰোবোটে
প্রতিদিন এখনকৈ
গাড়ী বনায়।

এতিয়া ক'ব পাৰিবানে যে—
ইয়াত কিমান আলুফা, বিটা,
গামা ৰোবোটে কাম কৰিছে?

সোণালী দুৱাৰৰ প্ৰশ্নাৱলী

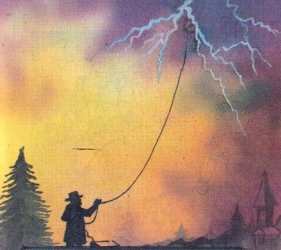
১. বোবোট শব্দটো চেক্ ভাষাপৰা
আহিছে। বোবোটৰ অৰ্থ হ'ল—
কঠিনতম কাম। বোবোট শব্দটো
কোনে এচলন কৰিলে ক'ব পাৰিবনে?

২. সম্ভৱতঃ কিছুমান দেশত মাগ'লেব ৰেল-
গাড়ী নিৰ্মিত হৈ আছে—বিবোৰ ৰেলগাড়ীৰ
গতি ঘণ্টাইপ্ৰতি ৫০০ কি. মি.। সাধাৰণ
ৰেলগাড়ীত অতি আৱশ্যকীয় এটা বস্তু এই
ৰেলগাড়ীত নাই। কি নাই?

৩. টি. ভি. পৰ্দাত সকলোবিধৰ ৰং
প্ৰদৰ্শিত হয়। কিন্তু টি. ভি-ত
আচলতে কেৱল তিনিবিধৰ ৰংহে আছে।
সেই তিনিবিধ ৰং কি কি?

2000
??

৫. চাৰি বছৰৰ বাদে বাদে
এবাৰকৈ লিপ্ ইয়াৰ
হয়। লিপ্ ইয়াৰক চাৰিৰে
ভণোৱা হয়। কিন্তু ১০০-ৰে
ভণোৱা পৰা, ১০০০, ১২০০,
২১০০ আদিৰ লিপ্ ইয়াৰ
নাইনে?

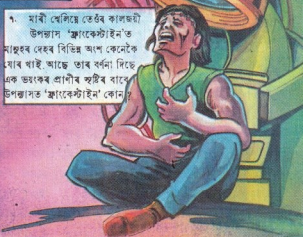
তেনেহ'লে — ২০০০ চনৰ
বিশয়ে কি হ'ব?

৬. এইগৰাকী সুবিখ্যাত বৈজ্ঞানিক-দেশপ্ৰেমীয়ে
— বজ্জপাত যি বিজুলী সেই কথাৰ দেখে দেখে
প্ৰমাণৰ বাবে নিজৰ জীৱন বিপদাপন্ন কৰিছিল।
১৭৫২ চনত তেওঁ বজ্জপাতৰ সময়ত চিলা এখন
আকাশলৈ উৰাইছিল, আৰু সেই চিলা ইলেকট্ৰিক
ভিটেকটাৰত সাহুৰিছিল। এই বিজ্ঞানী কোন?

৭. মাৰী খেলিয়ে তেওঁৰ কালজয়ী
উপন্যাস 'ফ্ৰাংকেনষ্টাইন'ত
মাছুহৰ দেহৰ বিভিন্ন অংশ কেনেকৈ
যোৰ খাই আছে তাৰ বৰ্ণনা দিছে
এক ভয়ংকৰ প্ৰাণীৰ সৃষ্টিৰ বাবে
উপন্যাসত 'ফ্ৰাংকেনষ্টাইন' কোন?

৮. 'প্ৰিন্সছোল লাইন'
হ'ল জাহাজ-সম্পৰ্কিত।
এই লাইন ক'ত দেখা
পোৱা যায়?

আঁকিবা যদি—ৰোবোট

এটা ৰোবোট কেনেকৈ আঁকিবা? বৰ উজু! এই চিত্ৰখন ঘূৰণীয়াকৈ কাটি লোৱা। পদ্ধতিলৈ মন কৰা;

১. এটা জঁকা আঁকি লোৱা।

২. এইবাৰ জঁকাটোৰ য'ত দি লাগে—অস্থি, পঞ্জৰ, পেট, ভৰি হাত আদি ভৰাই লোৱা, ঘূৰটে। ঘূৰণীয়াকৈ আঁকি লোৱা।

৩. এইবাৰ অস্থি পঞ্জৰৰ বোৰাৰোৰ মটি পেলোৱা আঁক পেনীৰোৰ যোগ কৰা।

৪. এতিয়া তোমাৰ ৰোবোটক বঙেৰে ভৰাই লোৱা। উজুৱেই, নহয়নে?

৫. ৰোবোটৰ সলনি যদি শক্ত-আহত মাছুহ এজন আঁকিবা, এইদৰে সাজ-পাৰ পিন্ধোৱা। আঁক-মুখত নিশ্চয় হাঁহি বিৰিঙাৰা। কিয়নো—হাঁহি হ'ল মানবীয় চিন।

২৯

ইন্দ্রব পৰামৰ্শ অনুসাৰে অৰ্জুনে শিৱলৈ
কঠোৰ তপস্যা কৰিবলৈ ধৰিলে। ঘোৰ
তপস্যাৰ পঞ্চ মাসৰ অন্তত—যি-অৱণাত
বহি অৰ্জুনে তপস্যা কৰি আছিল—সেই
অৱণাত দাৱদাহ আবন্ত হ'ল আৰু
তেতিয়া দেৱাদিৱেৰ শিৱই অৰ্জুনৰ
সমুখত কিৰাত-বেশ অৰ্থাৎ ব্যাধৰ বেশ
ধাৰণ কৰি দেখা দিব বুলি স্থিৰ কৰিলে।

ইতিমধ্যে মুক নামক ৰাক্ষস এটাই
বনৰীয়া গাহৰিৰ ৰূপ লৈ অৰ্জুনক বধিবলৈ
চেষ্টা দিয়াত তপস্বী অৰ্জুনে তেওঁৰ ধনুয
দাঙি লৈ গাহৰিটোক বধিবলৈ সংকল্পিত
হোৱাৰ লগে লগেই কিৰাতকণী অৰ্থাৎ
ব্যাধকণী শিৱই অৰ্জুনক ক'লে, “এই
গাহৰিটোক মই বধিম, তুমি নবধিবা।”

কিন্তু অৰ্জুনে কিৰাত কথা নামানি

গাহৰিটোলৈ টোঁৱাই ৰাণ নিক্ষেপ
কৰিলে। আৰু কিৰাতো গাহৰিটোলৈ
ৰাণ নিক্ষেপ কৰিলে। উভয়ৰ বাণেই
গাহৰিটোক ৰুদ্ধিলেগৈ আৰু তেতিয়া
গাহৰিটোৱে অস্ত্ৰ মূৰ্তি ধাৰণ কৰিলে।

অৰ্জুনে কিৰাতক সুধিলে, “তুমিনো
কেন? এগৰাকী নাৰীক লগত লৈ
এনেহে নিজান বনত ভ্ৰমি ফুৰিছানো
কিয়? এই ৰাক্ষসটোৱে মোক বধিবলৈ
চেষ্টা কৰিছিল বুলি মই ইয়াক মাৰিবলৈ
ৰাণ নিক্ষেপিলো। কিন্তু তুমি কিয় ৰাণ
নিক্ষেপিলো? তোমাৰ এই কাৰ্য্য কুদৰ্ঘ্য।
মই তোমাক বধিম।”

ব্যাধ তথা কিৰাতবেশী শিৱই হাঁহিলে
আৰু ক'লে, “ইমান সামাইন কথাতে
ইমান খং কৰিব পায়নে? অৱণালৈ

‘উৰ্বশীৰ অভিশাপ’

শিৱই অৰ্জুনৰ বাণ-নিষ্ক্ষেপলৈ জ্ঞানপো-
নকৰি ইতিকিওৰ সুবেৰে ক'লে, “এয়া
কোনো বাণ হয়নে? এইবোৰতকৈ ভাল
বাণ নাইনে তোমাৰ ওচৰত? তোমাৰ
যুদ্ধ কৰাৰ শক্তি—বহু ইমানেইনে?”

অৰ্জুনে গমিলে যে—এই কিৰাত
কে'নে সাধাৰণ কিৰাত নহয়। এনেবোৰ
অমোঘ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰলৈ কোনো জ্ঞানপেই
নকৰে এই কিৰাত্তে। এই কিৰাত—
বাধ—প্ৰকৃতিত কোনো ব্যাধি নহয় যেন
লাগিছে—।

আক এই হিচাপ কিমান সঠিক—
তাৰ বেধ কৰিবলৈ—চয়-নিচয় কৰিবলৈ
—অৰ্জুনে অলপমান ভুইকি গৈ ছেদ-ভেদ
নোহোৱাকৈ অক্ষয় তুনীৰৰপৰা বাণ বৃষ্টি
কৰিলে ধৰিলে, আক চাওঁতে চাওঁতে
অক্ষয় তুনীৰ উদং হৈ পৰিল।

তথাপি অৰ্জুন নদমিল। অৰ্জুনে
গাণ্ডীৰ দাঙি লৈ কিৰাতক বধিবলৈ শেষ
চেষ্টা দিব বুলি ভাবিলে, কিন্তু পাছমুহূৰ্ত্ততে
গাণ্ডীৰ নোহোৱা হৈ পৰিল।

তেতিয়া — অৰ্জুনৰ হাতত আক
কোনো হাতিয়াৰ অৰ্থাৎ অস্ত্ৰ শস্ত্ৰ নথকাত
অৰ্জুনে কিৰাতলৈ বৃক্ষশাখা ভাঙি আনি
দলিয়াই মাৰিলে। কিন্তু এই আক্ৰমণত
কিৰাত সামান্যমানো বিচলিত নহ'ল।

আক তেতিয়া জুইহেন জুজু অৰ্জুনে
কিৰাতক ভুৰুৱাবলৈ ধৰাত কিৰাতে

টিকাৰ—বাবে-তাৰে ধৰ্ম। কিন্তু তুমি কিয়
এই অৰণালৈ আহিছিলি — ক'বানে?
দেখাত তুমি সাধাৰণ মানুহ, কিন্তু
তোমাৰ কাম বা কথা সাধাৰণ মানুহৰ
দৰে নহয়। এতিয়া সেই গ'হৰিটোৰ
কথা। গাহৰিটোক পোন প্ৰথমতে —
ময়েই বধিলোঁ। আক— যিটোক মই
বধিলোঁ, সেইটোকে তুমিও বধিলা। আক
তাৰ বাবে — দৰ্প-দস্ত্ৰ প্ৰকাশ কৰিছা,
মুখেৰে অজ্ঞানৰ দৰে বলিয়া মাত কৰিছা,
আক মোকেই দুষিছা। তোমাৰ যদি
ইমানেই শক্তিৰ অহংকাৰ—যুদ্ধ দিয়া।”

জুজু অৰ্জুনে কিৰাতৰ এনেবোৰ উঠলু
কথাৰ কোনো উত্তৰ মুখেৰে নিদিয়াকৈ
বাণেৰে উত্তৰ দিবলৈ ধৰিলে। কিন্তু

অৰ্জুনক যিটি ভুকু মাৰিলে, সেই ভুকুৰেই
অৰ্জুন অচেতন হৈ বাগৰি পৰিল।

চেতনা ঘূৰাই পোৱাৰ পাছত অৰ্জুনে
স্নানাদি সম্পন্ন কৰিলে, আৰু তাৰ পাছত
মাটিৰে শিৱলিংগ সাজি লৈ শিৱলিংগক
ফুলেৰে সুসজ্জিত কৰিলে আৰু চকু মুদি
শিৱলৈ ধ্যান কৰিবলৈ ধৰিলে। কিছু
সময়ৰ অন্তত অৰ্জুনে যেতিয়া চকু মেলি
চালে, তেতিয়া শিৱলিংগত স্থাপিত
কুলখিনি অৰ্জুনে তেওঁৰ মস্তকত শোভিত
হৈ থকা দেখা পালে।

বিস্মিত অৰ্জুনে অলপ পাছত প্ৰসন্ন
বোধ কৰিলে, এই কিবাত যে কিবাতকী
শিৱ—সেই কথাত অৰ্জুনৰ মনত সন্দেহৰ
লেশো নাথাকিল।

শিৱই অৰ্জুনক ক'লে, “অৰ্জুন,

তোমাৰ মান শূৰ-বীৰ ত্ৰিলোকত নাই।
তোমাৰ ভকতিৰে মই প্ৰসন্ন হৈছোঁ।
তেজস্বিতাত তুমি মোৰেই সমকক্ষ। মই
মোৰ দিব্যাস্ত্ৰ তোমাক প্ৰদান কৰিম।
এই দিব্যাস্ত্ৰ প্ৰয়োগ কৰাত একমাত্ৰ
তুমিয়েই অধিকাৰী। এই দিব্যাস্ত্ৰৰ
মহিমাৰে তুমি শত্ৰুক পৰাভূত কৰিব
পাৰিবা।” এই বুলি কৈ, অৰ্জুনৰ সমুখত,
শিৱই স্বকপতে আত্মপ্ৰকাশ কৰিলে।

অৰ্জুনে শিৱৰ চৰণত প্ৰণিপাত
কৰিলে আৰু তেওঁৰ অজ্ঞান-কাৰ্য্যৰ বাবে
ক্ষমাপ্ৰাৰ্থনা কৰিলে। শিৱই অৰ্জুনক
আকোৱালি ল'লে আৰু ক'লে, “হে
অৰ্জুন, বিগত জনমত তুমি নৰ নামক
ৰাখি হৈ আছিল। তুমি আৰু নাৰায়ণ
নামৰ ঋষিয়ে সহস্ৰ বছৰ ধৰি বদবিকা-

শ্রমত তপস্ৱী কৰিছিল। তোমালোকে
অনংখ্য ৰাণসক সংহাৰ কৰিছিল। আৰু
দেৱেন্দ্রৰ পদ ৰক্ষা কৰিছিল। সেই কালত
যি ধনুৰ তোমাৰ ওচৰত আছিল, সেই
ধনুৰেই আজিও তোমাৰ হাতত আছে।
মোৰ মায়াবলেৰে তোমাৰ গাণ্ডীৰ আৰু
অক্ষয়-তুৰীৰ নোহোৱা হৈছে, এতিয়াই
ফিৰাই পাব। এতিয়া কোৱা—তোমাৰ
ইচ্ছা কি কি ?”

“হে মহেশ্বৰ! ভীষ্ম, দ্রোণ, কৰ্ণ,
জৰ্ঘোথন প্রমুখৰ বিৰুদ্ধে মই যুদ্ধ কৰিব-
লগীয়া হ'ম। সেইসকল মহাবীৰক
পৰাজিত কৰিবৰ বাবে মোক পাশ্চাত্য,
ব্রহ্মশিৰোনাশ লাগে। মোক ইসকল
অস্ত্ৰ প্ৰদানি কৃতার্থ কৰক।”

শিৱই অৰ্জুনক পাণ্ডুপত্নীৰ
প্ৰয়োগবিধি তথা এই অস্ত্ৰৰ উপসংহৰণ-
বিধিও শিকাই দিলে, এই অস্ত্ৰপ্ৰয়োগৰ
মন্ত্ৰও শিকাই দিলে, আৰু অৰ্জুনৰ গাণ্ডীৰ
অক্ষয়-তুৰীৰো পুনৰ প্ৰদান কৰিলে।

আৰু তাৰ পাছত অকস্মাৎ শিৱ-
পাৰ্বতী অদৃশ্য হ'ল।

অৰ্জুনে এতিয়া নিজক প্ৰকৃত শক্তি-
শালী যেন পালে। স্বয়ং ঈশ্বৰৰ আলিঙ্গনৰ
স্পৰ্শেৰে নিজক অতি পৱিত্ৰ যেন পালে।

অলপ সময়ৰ অন্তত অৰ্জুনক লৈ
যাবলৈ ইন্দ্রৰ ৰথ উপস্থিত হ'ল—অৰ্জুনক
ইন্দ্রই স্বৰ্গলৈ লৈ যাব। সাৰথি মাতলিয়ে
অৰ্জুনক ক'লে “দেৱৰাজ ইন্দ্রই তোমাক
লৈ যোৱাৰ বাবে এই ৰথ প্ৰেৰণ কৰিলে।
তেওঁ—গজাবী, ঋষিগণ আৰু অশ্ব-
পৰিবৃত্ত হৈ তোমাৰ আগমনলৈ বাট চাই
সভাত বৈ আছে।”

অৰ্জুনে ভাবিলে : দেৱৰাজ ইন্দ্রৰ
ৰথোপৰি আৰোহণৰ, আনকি এই ৰথ
স্পৰ্শ কৰাৰ যোগ্যতাও মোত নাই তথাপি
—ইন্দ্রৰ আজ্ঞা লংঘন কৰিব নোৱাৰি।

গতিকে অৰ্জুনে ইন্দ্রৰ ৰথোপৰি
আৰোহণ কৰিলে।

চাওঁতে চাওঁতে ৰথ আকাশলৈ উঠিল,
আৰু আকাশমার্গেৰে গৈ থাকোঁতে
মাতলিয়ে অৰ্জুনক দেৱলোকৰ কত যে
নয়নাভিৰাম দৃশ্য নেদেখুৱালে।

আৰু অৱশেষত অমৰাৱতী নগৰ
দুষ্টমান হ'ল। এনেহেন নয়ন-মনোহৰ
নগৰ অৰ্জুনে কদাপি দেখা নাছিল। এই
নগৰৰ নন্দন-বনত অঙ্গবাহিত বিহাৰ কৰি
আছিল।

ৰথ অৰ্জুনেৰে সৈতে অমৰাৱতী নগৰত
নমাৰ লগে লগেই দেৱতাসকলে, আৰু
শ্ৰয়ং দেৱৰাজ ইন্দ্ৰয়ো অৰ্জুনলৈ সাদৰ
অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিলে, আৰু গন্ধৰ্ব,
সিদ্ধ, অঙ্গৰাহীতে অৰ্জুনলৈ মংগলোপচাৰ
কৰিলে, দেৱৰি নাৰদে কৰিলে আশীৰ্বাদ।

অৰ্জুনে ইন্দ্ৰক প্ৰণাম কৰিলেগৈ।
ইন্দ্ৰই অৰ্জুনক আঁকোৱালি ল'লে, আৰু
নিজৰ সিংহাসনৰ কাষৰীয়া আসনত
আথেবেথে বহুৱালে। তেতিয়া দেৱৰি
নাৰদে বীণা বাঁকাৰি আছিল, আৰু
অঙ্গবাহীতে নৃত্য প্ৰদৰ্শন কৰি আছিল।

তাৰ পাছত অৰ্জুনক দেৱতাসকলে
অতিথি-গৃহলৈ লৈ যোৱা হ'ল। বহু সময়
ধৰি অৰ্জুনে স্বৰ্গলোকত বিহাৰ কৰিলে
আৰু বিধোবিধ দেৱতাসকলৰ প্ৰয়োগ
আৰু উপসংহৰণৰ সৈতে বিশেষ পৰিচিতি
লভিলে।

কিন্তু ইমান নয়নাভিৰাম দৃশ্য-পট
নৃত্য-গীতাদিৰ মাজতো অৰ্জুনে তেওঁৰ
বনবাসী আত্মবৰ্গৰ কাৰণে বেদনা অনুভৱ
কৰি থাকিল।

ইপিনে—ইন্দ্ৰৰ হঠাৎ ধাৰণা হ'ল যে

—অৰ্জুনে উৰ্বশীক পাবলৈ বাজা কৰিছে।
ইন্দ্ৰই চিত্ৰসেনাক মাতাই আনাই ক'লে,
“চিত্ৰসেনা, তুমি উৰ্বশীক কোৱাগৈ যে—
উৰ্বশীয়ে অৰ্জুনৰ মনোবাঞ্ছা পূৰায় যেন।”

চিত্ৰসেনাই উৰ্বশীক ইন্দ্ৰই কোৱা
কথাখিনি ক'লেগৈ।

উৰ্বশীয়ে অৰ্জুনক দেখাৰেপৰাই ভাল
পাই পেলাইছিল। এতেকে—উৰ্বশীয়ে
ইন্দ্ৰৰ প্ৰস্তাৱত ভালেই পালে, আৰু অতি
উত্তমৰূপে সাজ-কাচ কৰি উৰ্বশীয়ে অৰ্জুন
ৰূপক অতিথি-গৃহলৈ বুলি খোজ ল'লে।

অৰ্জুনে উৰ্বশীৰ চৰণস্পৰ্শ কৰিলে আৰু
শুধিলে, “হে দেৱী, আপোনাৰ এই
আগমনৰ হেতু কি? মই আপোনাৰ কি
সেৱা কৰিব পাৰোঁ দয়া কৰি কওক।”

উৰ্বশীয়ে আগমনৰ হেতু অৰ্জুনক কৈ থাকোঁতে অৰ্জুনে ঈশ্বৰক স্মৰণি থাকিল আৰু পাছত উৰ্বশীক কৈ থাকিল, “মাতঃ, আপুনি মোৰ কাৰণে কুন্তীদেৱীৰ সমান, আপুনি শচীদেৱীৰ সমান। আমাৰ মূল পুৰুষৰ ধৰ্মপত্নী। এতেকে — আপুনি মোৰ মাতৃসমা।”

উৰ্বশীয়ে ক’লে, “হে অৰ্জুন, দেৱলোক আৰু মৰ্ত্যলোকৰ জীৱনধাৰা ভিন্ন ভিন্ন প্ৰকৃতিৰ। গতিকে— অনাৱশ্যক বাক-চাতুৰ্য্য নকৰি মোৰ অভিলাষ পূৰণ কৰাঁ।”

অৰ্জুনে উৰ্বশীক ক’লে, “মাতঃ, আপুনি হ’ল দেৱী। এই কথা সত্য যে আপোনালোকে যি মন যায় কৰিব পাৰে, আৰু তাৰে কোনো অস্তায় অধৰ্মও নহয়। কিন্তু মই সামান্য মানৱমাত্ৰ। গতিকে— এই কাৰ্য্য মই কৰিব নোৱাৰোঁ। মোক আপুনি পুত্ৰ বুলি ভাৱক।”

আশাহতা উৰ্বশী অতিপাত ক্ৰুদ্ধ হৈ উঠিল। উৰ্বশীয়ে ক’লে, “হে মানৱ! মই

নাৰী। মই স্বৈচ্ছাজীৱি। মোক তুমি অস্বীকাৰ কৰিলা। প্ৰত্যাখ্যান কৰিলা। তোমাৰ এই প্ৰত্যাখ্যান ঘোৰ অপমান মই তোমালৈ অভিশাপ দিছোঁ তুমি নপুংসক হোৱাঁ, নপুংসকৰূপে অস্ত্বেষপুৰৰ নাৰী-সকলৰ মাজত জীৱন অতিবাহিত কৰাঁ।”

চিত্ৰসেনাৰপৰা এই ঘটনা অৱগত হৈ ইন্দু অৰ্জুনৰ ওচৰলৈ আহিল আৰু ইন্দুই অৰ্জুনক ক’লে, “অৰ্জুন, তোমাৰ ইন্দ্ৰিয়-সংযম ইমান যে কঠোৰ—মই অসুস্থমান কৰিব পাৰা নাছিলোঁ। ইমান ইন্দ্ৰিয়-সংযম ঋষি-মুনিসকলৰ মাজতো দেখা নাযায়। যি কি নহওক—উৰ্বশীৰ সেই অভিশাপলৈ আৰু তুমি ভীত নোহোৱা। তোমালোক যে এবছৰলৈ অজ্ঞাত বাস কৰিবা, তাৰেই তুমি উৰ্বশীৰ অভিশাপ-গৰা মুক্ত হ’ব পাৰিবা।”

ইন্দুৰ আশ্বাসবানীৰে আশ্বাসিত তৃপ্ত অৰ্জুনে চিত্ৰসেনাৰ সৈতে স্বৰ্গলোকত বিহাৰ কৰি থাকিল।

আজৰ চিকিৎসা

হেমপ্ৰভা আছিল ধনী-মানী তিৰোতা। তিনিজন ল'ৰাক বিয়া দিয়াৰ আগলৈকে কেইবাজনো চাকৰ-চাকৰণী ৰাখিছিল, সুদীৰ্ঘ বোৱাৰীহীত অহাৰ লগে-লগেই আটাইবোৰ চাকৰ-চাকৰণী বিনাশ দিছিল। কিয়নো—হেমপ্ৰভাৰ যুক্তি আছিল যে—বোৱাৰীহীতেই সিকন কাম পাবিব, সিহঁতে চেন নুচুৱাই থাকিবনে কিবা—? আগতে, চাকৰ-চাকৰণীৰ লগতে হেমপ্ৰভায়ে কাম-কাজত হাত-উজান দিছিল; কিন্তু বোৱাৰীহীতক অনাৰ পাছৰেপৰাই একো নকৰা হ'ল।

কিছু দিনৰ অন্তত হেমপ্ৰভাৰ যেতিয়া কঁকালৰ বিষ ভৰিব বিষ উঠা হ'ল, আৰু ধুমুৰশকত। উঠিল, তেতিয়া তেওঁ চিন্তাত পৰিল। তেওঁ বৈদ্যৰ ওচৰলৈ গ'ল। বৈদ্যই হেমপ্ৰভাক বেছি কাম, খোৱা কম কৰিবলৈ ক'লে। আৰু লগতে দেহা ধীপোৱাৰ দৰবো দিলে।

এই বৈদ্যৰ চিকিৎসাৰে যেতিয়া ফল নহ'ল, তেতিয়া হেমপ্ৰভা অলপ এক বিখ্যাত বৈদ্যৰ কাষ চাপিল, আৰু সেই বৈদ্যই হেমপ্ৰভাক তেওঁলোকৰ গৰবপৰা কালী-গোপীনাথ মন্দিৰলৈ নিতৌ পুৰা-জাবলি যাবন-আহনৰ উপদেশ দিলে। কিন্তু এইটি কাম হেমপ্ৰভাই একোপধ্যে কৰিব নোৱাৰিব বুলি যেতিয়া গিৰিয়েকক ক'লে, তেতিয়া গিৰিয়েকে হেমপ্ৰভাক বোৱাৰীহীতৰ লগ লাগি থকা কাম-বন কৰিবলৈ উপদেশ দিলে। হেমপ্ৰভাই গিৰিয়েকক ক'লে, “তেতিয়া দেখোন বোৱাৰীহীতে মোকেই চাকৰনী বুলি ভাবিব! সিহঁতৰ চকুত মই এক হৈ পৰিম।”

হেমপ্ৰভা আন এজন বৈদ্যৰ ওচৰলৈ গ'ল। বৈদ্যই হেমপ্ৰভাক পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰি এশ টকা ল'লে, আৰু এশ বড়ি থকা চিটা এটি দিলে। এই বড়ি কেনেকৈ আৰু দিনে কেইবাবকৈ খাব লাগিব বুলি সোধাত বৈদ্যগৰাকীয়ে হেমপ্ৰভাক ক'লে, “এই বড়ি খাব নালাগে। এই বড়ি এটাকৈ চিটাপৰা মাটিত পেলাব লাগে, আৰু সেই বড়িটো মাটিৰপৰা উঠাই পুনৰ চিটাত ভৰাব লাগে। এইদৰে দিনে বিছৰাবমান কৰিলেই—কিছুদিনৰ অন্তত বেমাৰ ভাল হৈ যাব।”

হিন্দু-মুছলিম-বৌদ্ধ সকলোৰে শ্ৰদ্ধাৰ চামেলী

এই বৃক্ষ আমাৰ দেশলৈ সুদূৰ মেক্সিকো দেশৰপৰা নাৰিকইতৰ যোগেদি আহিছিল। এই বৃক্ষ কেৱল হিন্দুসকলেই নহয়, মুছলমান, আনকি বৌদ্ধ লোকসকলেও এই বৃক্ষক ভক্তিভাৱেৰে গ্ৰহণ কৰিছে।

এই পুষ্পবৃক্ষ মন্দিৰত তথা মছজিদতো সমভাবেই পৰিলক্ষিত হয়। মুছলমান লোকসকলে কবৰস্থান এই পুষ্পবৃক্ষেৰে সজায়। এই কাৰণে এই বৃক্ষক ‘মৃতকৰ বৃক্ষ’ বুলিও অভিহিত কৰা হয়।

এই বৃক্ষক হিন্দীত ‘চমেল’, ‘গুল-এ-চিন’, মৰাঠীত ‘খৰ চম্পা’, গুজৰাটীত ‘ধোলা চম্পা’, ওড়িয়াত ‘গোলোচী’, অসমীয়াত ‘গুলচী’, ‘গুলক’, বাংলাত ‘গোলাচী’, ‘গুলচী’, তামিলত ‘ইলচলৰী’, মলয়ালমত ‘অবলি’, ‘বেল্ল চম্পকা’, তেলুগুত ‘চম্পক’ আৰু ‘অৰ্হত গম্বেক’ বুলিও কয়। এই বৃক্ষৰ উদ্ভিদবিদ্যাঘটিত নাম হ’ল PLUMERA AUCTIFOLIA.

এই বৃক্ষ ছয় মিটাৰলৈকে ওখ আৰু যাঠি-পতীয়া হয়। ডালবোৰ ভোটোকা-ভোটোক আৰু আগজোঙা। এই বিবিধৰ গাত ঘা লগালে গছৰপৰা বগা এঠা ওলায়। আৰু আন আন গছৰদৰে জাৰকালি পাত সৰি লঠা হৈ পৰে।

এই বৃক্ষৰ ফুল পোনতে বগা-হালধীয়া হৈ

ফুলে, পাছত শুধু বগা হয়, আৰু তাৰ কিছু দিনৰ পাছত কোমল ৰঙচুৱা বৰণ লয়। এই বৃক্ষৰ ফুল সুগন্ধযুক্ত। ফেব্ৰুৱাৰিৰপৰা অকট’বাৰ মাহলৈকে এই বিবিধৰ ফুল ফুলে।

আনকি শিপাৰে সৈতে এই পুষ্পবৃক্ষ উয়ালি পেলোৱাৰ পাছতো এই বৃক্ষত ফুল ফুলা দেখা যায়। তাৰ বাবে এই বৃক্ষৰ অন্যতম নাম হ’ল ‘জীৱনবৃক্ষ’।

জাজিলি

এক অটব্য অব্যাহত জাজিলি নামৰ মুনিয়ে তপস্কা কৰিছিল। এই অব্যাহতৈ সোমোৰাটো সাধাৰণ মাহুৰৰ পক্ষে অসম্ভৱ আছিল। কিন্তু জাজিলি মুনিয়ে বৈবাগ্য আজি সৰ্ব ইঞ্জিয়ক বশীভূত কৰি লৈছিল। তেওঁ বুকুৰ ছালেৰে দেহ আবৃত কৰিছিল, আৰু বাৰিষাত জহত বা জাবতো ঘোৰ তপস্কাৰত হৈ থাকিব পাৰিছিল। সদৌশেষত তেওঁ আনকি ক্ষুধা-স্তৃফাকো জয় কৰিছিল, আৰু মাত্ৰ সূৰ্য্যবাস্থিৰপৰা জীৱনীশক্তি আহৰণ কৰিছিল। জুমিকশ বা প্ৰোণ্ড ধুমুহায়ে জাজিলিৰ তপস্কা-ভংগ কৰিব নোৱাৰিছিল।

এদিন জাজিলিয়ে তপস্কা ভংগ কৰি উদিত সূৰ্য্যলৈ অৱলোকন কৰিবলৈ ধৰিলে আৰু ঠিক তেতিয়াই ছুটি চৰাই উৰি আহি জাজিলি মুনিকে বুকু বুলি ভাবিলে। তেওঁৰ মস্তকৰ ওপৰত বহিল। জাজিলিমুনিয়ে পক্ষীস্বৰক কষ্ট নিদিবৰ মনেৰে যেনেকৈ থিয় হৈ আছিল তেনেকৈয়েই থিয় হৈ থাকিল। তাৰ পাছত, মুনিক জটাকে বাহ বুলি ভাবি লৈ এজনী চৰায়ে মুনিক মস্তকৰ ওপৰত কণী দিলে। মুনিয়ে অলপো লবচৰ নকৰি পোন হৈ বুকুৰ দৰেই দণ্ডায়মান হৈ থাকিল।

কিছুদিনৰ অন্তত সেই কণীৰপৰা পোৱালি ওলাল, পোৱালিবিলাকৰ মাকে অৰ্ধ তৰপৰা

আহাৰী কঢ়িয়াই আনি জাজিলি মুনিক মস্তকৰ ওপৰতে বহি থুঁদৰা হ'ল, আৰু জাজিলিয়ে এইবোৰ অন্নান মুখেৰে সহি থাকিল।

এদিন জাজিলি মুনিয়ে উপলব্ধি কৰিলে যে সেই পক্ষীস্বৰ আন কোনোবা ঠাইত বাহ সাজিছে, আৰু সেইহে আগবঢ়ৰে নহা হৈছে। তাৰ পাছত তেওঁ এদিন সমুদ্ৰস্নান কৰিবলৈ গ'ল। স্নান কৰি থাকোঁতে তেওঁ ভাবি থাকিল: পক্ষীহঁতৰ কাৰণে মই কিমান যে জন্ম কৰিলোঁ! মই প্ৰকৃততেই উত্তম তপস্বী। এইবোৰ-এনোবোৰ ভাবি ভাবি তেওঁৰ অন্তৰ অতি প্ৰসন্ন হৈ উঠিল, আৰু ঠিক তেতিয়াই আকাশবাণৰ দৰে এক কণ্ঠস্বৰ শুনিলে: তুমিয়েই যদি উত্তম তপস্বী, বাৰাণসীৰ বেপাৰী তুলাধৰৰ বিষয়ে কি কোৱা হ'ব?

বিস্মিত স্তম্ভত জাজিলি তেতিয়াই বাৰাণসীলৈ গ'ল আৰু তলৈ গৈ জানিলে যে তুলাধৰে তেওঁৰ স্মৃতিস্বৰ পৰিচালনন কেনেকৈ চেষ্টা লিছে, কেৱল নিজৰ পৰিয়ালেই নহয়, তুলাধৰে তেওঁৰ বন্ধু-মিত্ৰসকললৈকো অভাৱিতভাবে সহায় আগবঢ়াইছে আৰু এক নিৰংকাৰ জীৱন বাপিছে। তুলাধৰৰ নিৰংকাৰ জীৱন দেখি জাজিলি মুনিক মনত থকা জাস্থ অহংকাৰ টুটিল।

তেতিয়া তেওঁ বুজি পালে যে নিজক নিজেই মহাতপস্বী বুলি ভবাটো কিমান জাস্থ চিন্তা। জাজিলিয়ে বেপাৰী তুলাধৰৰ সৈতে বেদ-চৰ্চা কৰি বেদৰ গূঢ় বহুস্ত জ্ঞাত হ'ল, আৰু তেতিয়াৰপৰা তেওঁ বিনয়নম্ৰতা আজি আগলৈ প্ৰকৃততেই মহান তপস্বী হ'ল।

জানি বল গীয়া

১. মুছলমান সকলৰ পৱিত্ৰ গ্ৰন্থৰ নাম কি ?
২. 'বুল-ফাইটিং' কোন কোন দেশৰ খেল ?
৩. বেমাৰীৰ কলিজাৰ ধপধপনি শুনিবলৈ চিকিৎসকে কি যন্ত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰে ?
৪. জলচৰহতৰ প্ৰদৰ্শনস্থলক ইংৰাজিত কি বুলি কয় ?
৫. ভাৰতত কিমান বছৰ বয়সত ভোটাধিকাৰ পোৱা যায় ?
৬. নখ কাটোতে দুখ নাপায় কিয় ?
৭. কোনখন দেশত অধিক সোণ পোৱা যায় ?
৮. পৃথিৱীত আটাইতকৈ অধিক খেতিমাটি থকা দেশ কোনখন ?
৯. দাঁপোণ প্ৰধানকৈ কিহেৰে বনোৱা হয় ?
১০. ভূমি, ভূমণ্ডল, বৃক্ষ, মনুষ্য আদিৰ বিষয়ে জানিবপৰা শাস্ত্ৰৰ নাম কি ?
১১. ভূমিৰ ওপৰভাগত হোৱা আকস্মিক কম্পনক কি বুলি কোৱা হয় ?
১২. জোনত পদক্ষেপ কৰা প্ৰথমগৰাকী মানৱ কোন ?
১৩. পাৰস্যৰ আধুনিক নাম কি ?
১৪. শামুক কিমান দিনলৈ শুই থাকিব পাৰে ?
১৫. কোনখন দেশৰ মানুহক 'কিউয়িছ' বুলি কোৱা হয় ?

জানক

১. মুছলমান সকলৰ পৱিত্ৰ গ্ৰন্থৰ নাম কি ?
২. 'বুল-ফাইটিং' কোন কোন দেশৰ খেল ?
৩. বেমাৰীৰ কলিজাৰ ধপধপনি শুনিবলৈ চিকিৎসকে কি যন্ত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰে ?
৪. জলচৰহতৰ প্ৰদৰ্শনস্থলক ইংৰাজিত কি বুলি কয় ?
৫. ভাৰতত কিমান বছৰ বয়সত ভোটাধিকাৰ পোৱা যায় ?
৬. নখ কাটোতে দুখ নাপায় কিয় ?
৭. কোনখন দেশত অধিক সোণ পোৱা যায় ?
৮. পৃথিৱীত আটাইতকৈ অধিক খেতিমাটি থকা দেশ কোনখন ?
৯. দাঁপোণ প্ৰধানকৈ কিহেৰে বনোৱা হয় ?
১০. ভূমি, ভূমণ্ডল, বৃক্ষ, মনুষ্য আদিৰ বিষয়ে জানিবপৰা শাস্ত্ৰৰ নাম কি ?
১১. ভূমিৰ ওপৰভাগত হোৱা আকস্মিক কম্পনক কি বুলি কোৱা হয় ?
১২. জোনত পদক্ষেপ কৰা প্ৰথমগৰাকী মানৱ কোন ?
১৩. পাৰস্যৰ আধুনিক নাম কি ?
১৪. শামুক কিমান দিনলৈ শুই থাকিব পাৰে ?
১৫. কোনখন দেশৰ মানুহক 'কিউয়িছ' বুলি কোৱা হয় ?

১. মুছলমান সকলৰ পৱিত্ৰ গ্ৰন্থৰ নাম কি ?
২. 'বুল-ফাইটিং' কোন কোন দেশৰ খেল ?
৩. বেমাৰীৰ কলিজাৰ ধপধপনি শুনিবলৈ চিকিৎসকে কি যন্ত্ৰ ব্যৱহাৰ কৰে ?
৪. জলচৰহতৰ প্ৰদৰ্শনস্থলক ইংৰাজিত কি বুলি কয় ?
৫. ভাৰতত কিমান বছৰ বয়সত ভোটাধিকাৰ পোৱা যায় ?
৬. নখ কাটোতে দুখ নাপায় কিয় ?
৭. কোনখন দেশত অধিক সোণ পোৱা যায় ?
৮. পৃথিৱীত আটাইতকৈ অধিক খেতিমাটি থকা দেশ কোনখন ?
৯. দাঁপোণ প্ৰধানকৈ কিহেৰে বনোৱা হয় ?
১০. ভূমি, ভূমণ্ডল, বৃক্ষ, মনুষ্য আদিৰ বিষয়ে জানিবপৰা শাস্ত্ৰৰ নাম কি ?
১১. ভূমিৰ ওপৰভাগত হোৱা আকস্মিক কম্পনক কি বুলি কোৱা হয় ?
১২. জোনত পদক্ষেপ কৰা প্ৰথমগৰাকী মানৱ কোন ?
১৩. পাৰস্যৰ আধুনিক নাম কি ?
১৪. শামুক কিমান দিনলৈ শুই থাকিব পাৰে ?
১৫. কোনখন দেশৰ মানুহক 'কিউয়িছ' বুলি কোৱা হয় ?

সোণালী দুৱাৰ সংখ্যা ৫-অৰ উত্তৰ

১. 'নেস্পি' লাচনেছ ভয়ংকৰ পহ।
২. তিব্বতীয়সকলে 'ইয়েতি' বুলি কয় আৰু পাশ্চাত্যদেশত 'ভয়ংকৰ তুয়াৰমানৱ' বুলি কয়।

৩. বাৰমুডা ট্ৰায়াংগল। এই ঠাইক 'ডেভিলছ ট্ৰায়াংগল' বুলিও কয়।

প্ৰকৃত ভুল ডাঙৰ চিকাৰ

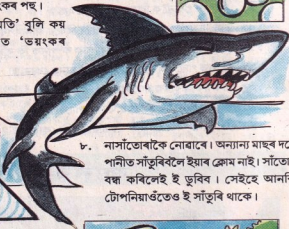
প্ৰাগৈতিহাসিক কালৰ মানুহ পক্ষে ডায়নোছৰ চিকাৰ কৰা সম্ভৱ নাছিল। কিয়নো মানুহৰ জন্মৰ বহু আগতেই ডায়নোছৰ পৃথিৱীৰ বুকুৰপৰা বিলুপ্ত হৈছিল।

৪. চৰাইৰ ডেউকাতকৈ হাড়বোৰৰ ওজন লঘু।

৫. সাতডোখৰ হাড়।

৬. কিংকং।

৭. উট-চৰাই।
সাধাৰণ উট-
'চৰাইৰ কণীৰ
ওজন ১.৬
কিল' গ্ৰামলৈকে
হয়।

৮. নাসাঁতোৰাকৈ নোৱাৰে। অন্যান্য মাছৰ দৰে পানীত সাঁতুৰিবলৈ ইয়াৰ ক্ৰোম নাই। সাঁতোৰ বন্ধ কৰিলেই ই ডুবিব। সেইহে আনকি টোপনিয়াওঁতেও ই সাঁতুৰি থাকে।

ঢোকাত কল—কলত ঢোকা

গংগাধৰ একমাত্ৰ ছোৱালীজনীৰ মুখলৈ চালেই গংগাধৰৰ মনত চিন্তা চো উঠে। গংগাধৰে ভাবে : তাইৰ মা নাই ভাই নাই ক'তো কেব নাই—কেৱল মই। মই যেতিয়া চকু মুদিম তেতিয়া তাইৰ কি হ'ব? সা-সম্পত্তিও তো নাই।

ইপিনে—ভাড়া-ঘৰত থকাৰ যন্ত্ৰণাও দিনক দিনে বাঢ়িছে। ছমাহৰ আগতে এই ঘৰৰ মালিকে জুড়া পোন্ধৰ টকাকৈ বঢ়ালে। আজি আকৌ ঘৰৰ মালিকে গংগাধৰক ক'লেহি, “শুনা, অহা মাহৰপৰা ঘৰৰ ভাড়া মাহেক—পঁচিছ টকাকৈ বঢ়াই দিব লাগিব। যদি দিবলৈ টান পোৱা—এতিয়াও ঢেৰ সময় আছে, দোচোবা ঠাইত ঘৰ এটা বিচাৰি লৈ গুচি যোৱা।”

অসহায় গংগাধৰে তেওঁৰ ছোৱালী বীণাক ক'লে, “কামলৈ ওলাবই লাগিব। বহুত দেবি হ'ল। চাওঁ, আবেলিমানৈ যদি ঘৰৰ মালিকৰ মন কুঁমলি আহে—” এই বুলি কৈ গংগাধৰ তেতিয়াই কৰ্মস্থললৈ ওলাই গ'ল।

বীণাই গভীৰভাবে এই পৰিস্থিতিৰ পৰ্যালোচনা কৰি থাকিল :

বামীৰ ঘৰ—যিটো ঘৰক মানুহে ভূতুনিৰ ঘৰ বুলি কয়, বৰ বেছি দূৰ নহয়। জীয়াই থাকোঁতে বামীক সকলোটিয়েই ভাল পাইছিল, আছা কৰিছিল। কিয়নো—বামী আছিল পৰোপকাৰী, আনৰ টানে মঞ্চলৈ সহায়কাৰী। কিন্তু বামী ঢুকাল, থাকিল একমাত্ৰ ল'ৰাটি—বেণু।

বামী জীয়াই থাকোঁতেও ঘৰত

কেইজনমান কামকৰা মানুহ আছিল। কিন্তু বামীৰ যত্নৰ ছমাহমানৰ অন্তত আটাইকেইটা কামকৰা মানুহেই বেণুক অকলশৰে এৰি থৈ গুচি গৈছিল। সিহঁতেই প্ৰচাৰ কৰিছিল যে এইটো 'বামী ভূতুনীৰ ঘৰ' এই ঘৰ প্ৰেতাশ্বাৰ ঘৰ।

এইবোৰ কথা বীণাই জানিছিলেই। গতিকে—সামান্য সময় ধৰি গভীৰ চিন্তাৰ অন্তত তাই এই সিদ্ধান্তলৈ আহিল যে—ঘৰৰ মালিকৰ স্পৰ্ধাক প্ৰায় নদিয়াকৈ এই ঘৰ এৰি সেই ভূতুনীৰ ঘৰলৈ যাব পৰা হ'লে ভালেই হ'ব।

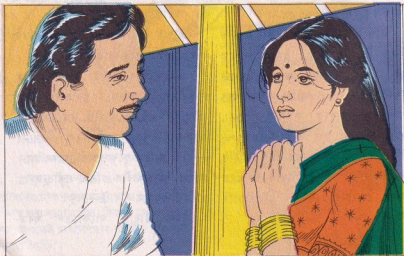
ভবা মতেই বীণা ওলাই পবিল, আৰু বামীৰ ঘৰ পালেগৈ। তেতিয়া বেণুৱে ঘৰৰ ছৱাৰত তলা লগাই আছিল।

বীণাই বেণুলৈ নমস্কাৰ কৰিলে, আৰু

ঘৰ ভাড়াৰ বিষয়ত প্ৰায় সকলোখিনি কথা চমুকৈ বেণুক ক'লে। তাৰ পাছত পুনৰ বীণায়েই ক'লে, "আপোনালোকৰ ঘৰত আমাক যদি থাকিবলৈ দিয়ে—এই সহায়ৰ কথা জীৱনতো নাপাহৰোঁ।"

"বীণাৰ কথাত মুগ্ধ হৈ পৰা বেণুৱে ক'লে, "আপোনালোক যদি আমাৰ ইয়াত থাকেহি, সেয়ে মোৰ কাৰণে বহুত। আপোনালোকে ঘৰটোক নিজৰ ঘৰ বুলিয়েই ভাবি ল'ল। বাইজে যে জানিব যে এই ঘৰকোনো ভূত-পিচশাচৰ ঘৰ নহয় সেয়ে মোৰ পক্ষে বহুত।" এই বুলি কৈ বেণুৱে ঘৰৰ তলা খুলি দিলে, আৰু তলাৰ চাৰিপাট বীণাৰ হাতত দি ওলাই গ'ল।

বীণা সেই প্ৰকাণ্ড ঘৰটোৰ ভিতৰলৈ সোমাল, আৰু গোটেই ঘৰটোৰ ভিতৰ-

বাহিৰ ভালকৈ চাই লোৱা হ'ল আৰু তাৰ পাছত পুনৰ তলা লগাই গুচি গ'ল আৰু সিহঁতৰ থকাঘৰৰপৰা মাল বস্ত্ৰখিনি গাড়ী এখনত উঠাই লৈ আহিল।

কামৰপৰা ঘৰলৈ উভতি গংগাধৰে ঘৰৰ মালিকৰেপৰাই বীণাজনীৰ বুকুডাঠ সিদ্ধান্তৰ কথা সকলো শুনিলে আৰু তেতিয়া বাধ্যত পৰি ৰামী ভূতুনীৰ ঘৰৰ ঘাই জুৱাৰত খটখটালে আৰু ঘৰৰ জুৱাৰ খুলি বীণা থিয় হ'লহি গংগাধৰ আগত।

বীণাই ক'লে, “দেউতা, আপোনাক সোধে-পোছ নকৰাকৈ মাল-বস্ত্ৰখিনিৰে ইয়ালৈ অহাৰ কাৰণে নিশ্চয় বেয়া পাইছে। কিন্তু ভাবক—সেই ঘৰৰ মালিকৰ জুৱাৰহাৰৰ কথাটো ভাবক। তাত অমি তেওঁৰ ভৰিত ধৰি থকাতকৈ

ইয়াত শতশ্ৰেণে ভালকৈ থাকিব পাবিম। আৰু—ইমান অপমানৰ মাজত থকাতকৈ ভূত-প্ৰেতৰ ঘৰত থকাও যে ভাল—আপুনিও নিশ্চয় মানিব।” কষ্টেকমান বৈ তাৰ পাছত পুনৰ ক'লে তাই, “আমি যদি কোনোবা এটা ভাল ঘৰ বিচাৰি পাওঁ—নিশ্চয় তালৈ গুচি যাম।”

বীণাই ভূতুনীৰ ঘৰটোৰ চুক-কোণ চাফা কৰিছিল। দেউতাক অহাৰ কিছু-সময়ৰ পাছত বেণুও আহিল, প্ৰতিজনেই প্ৰতিজনেৰ সৈতে নতুনকৈ চিনাকি হ'ল।

বীণাই ৰান্ধি থাকিল। ৰান্ধন সম্পূৰ্ণ হওঁ হওঁ হওঁতে—হঠাৎ কোনোবাজনীয়ে ক'বাবৰপৰা কৈ উঠিল, “বাছা, এতিয়া আৰু তোমাক মুশুখি নোৱাৰিছোঁ—।”

বীণাই উচপ খাই উঠি দেখিলে যে

ঠিক তাইৰ কাষতেই এজনী ভূতুনী বহি আছে। ভূতুনীৰ মুখত হাঁহি উজলি আছিল। বীণাই এই কথা ফটফটীয়াকৈ বুজি পালে যে—এইজনী ভূতুনী নিশ্চয় বেণুৰ মাক বামী।

বীণায়ে হাঁহিৰে সৈতে সুধিলে, “আই, তুমি যেতিয়া জীয়াই আছিলি, তেতিয়া নিশ্চয় অতি ভদ্ৰ প্ৰকৃতিৰ আছিলি। তুমিনো আই ভূতুনী হ’ব লাগিছিলনে? ল’ৰাটোক অকলেই এৰি থৈ যাব লাগিছিলনে?”

ভূতুনী বামীয়ে দীঘল উশাহৰে সৈতে বীণাক ক’লে, “মোৰ ল’ৰাটো যেতিয়া যুৱা বয়সৰ হ’ল, তেতিয়াই তাৰ যোৰা পতাৰ কথা বাৰে বাৰে ভাবিছিলোঁ।

কিন্তু যোৰা পাতি দিয়াৰ আগতেই যমদূত আহিল, যাবলগা হ’লোঁ। মোৰ মনৰ ইচ্ছা পূৰ্ণ নহ’ল। এই অপূৰণ থকা মনৰ ইচ্ছাৰ ফলতে ভূতুনী হৈ আহোঁ। মই প্ৰতি নিশা—মাজনিৰাৰ পৰতে মোৰ সন্তানটোক চাবলৈ আহোঁ। এদিন ঘৰৰ চাকৰ কেইটাই তিনি বস্ত্ৰাৰমান চাউল ঘৰৰপৰা চুব কৰি লৈ যাবলৈ ধৰাত মই সিহঁতক উৰাই-ঘূৰাই মৰা-পিটা কৰিছিলোঁ—আক সিহঁতে ‘ভূত মাৰিছে—ভূতুনীয়ে মাৰিছে’ বুলি চিঞৰি চিঞৰি খলক লগাই ঘৰ এৰি গুচি গৈছিল।

তাৰ পাছত—এতিয়া তুমি আহিলি। তোমাক দেখি মোৰ সেই আগৰ ইচ্ছা পূৰ্ণৰ জাগি উঠিছে। যদি তোমাৰ আক তোমাৰ দেউতাৰ মত থাকে—মোৰ ল’ৰাটোৰ সৈতে—তোমাৰ যোৰা পতাৰ মন। আক—”

ঠিক এনেতে ঘৰৰ ছুৱাৰ খোলাৰ শব্দ উঠিল, আক বামী ভূতুনী নিমিষতে বিৰিকীয়েদি নোহোৱা হ’ল।

সাতদিনমানৰ অন্তত এদিন গংগাধৰে কামৰপৰা উভতি আহিল আক বীণাক ক’লে, “ঘৰ পালোঁ এটা, কালিলৈ আমি ইয়াৰপৰা যামগৈ। কালিলৈ হ’ল দেওবাৰ—মোৰ অশুৰিধা নাই।”

গংগাধৰৰ কথা শুনিয়েই বেণুৰ মুখখন কিছু শেঁতা পৰিল। বেণুৱে

কেনেকৈ গংগাধৰক ইয়াতে থাকিবলৈ ক'ব? এই ঘৰ—যিটো ঘৰক বাইজে 'ভূতুনীৰ ঘৰ' বুলি জানে আৰু মানে— তাত যদি কোনোবাই নাথাকিব বুলি কয়—কিনো ক'বলগীয়া আছে?

গংগাধৰে গা ধুবলৈ বাৰীত থকা কুঁৱৰ ওচৰলৈ গ'ল, আৰু তাত থকা তেঁতেলীজোপাৰপৰা জীপ মাৰি পৰি বামী ভূতুনী গংগাধৰৰ আগত থিয় হ'ল।

ভূতুনীয়ে ক'লে, "গংগাধৰ, মই জীয়াই থাকোঁতে তোমাৰ কাৰণে যিবোৰ কৰিছিলোঁ—সকলো কথা বাক পাহৰি-লাইনে? মহাজনৰপৰা লোৱা কৰ্জাৰ টকা স্তূত-মূলে শোধাব নোৱাৰাত যেতিয়া মহাজনে তোমাৰ নামত গোচৰ মিৰলৈ বিচাৰকৰ ওচৰলৈ যাবলৈ খোজ লৈছিল, তেতিয়া তোমাৰ কৰ্জাধিনি ময়েই শোধোৱা নাছিলোঁনে? তাৰ পাছতো বহু বহু বাৰ তোমাক টানে-মকিলে মই সহায় কৰা নাছিলোঁনে?—ভয় নকৰিব।

মনপুতি মোৰ কথা শুনা।" বামীয়ে বীণাই কোৱা কথাখিনি গংগাধৰক ক'লে, আৰু তাৰ পাছত পুনৰ ক'লে, "মই শুনিছোঁ যে তোমালোক কালিলৈ বাতিপুৰাত্তেই ইয়াৰপৰা গুচি যাবাটো। কিন্তু মোৰ ল'ৰাটোৱে—মোৰ বেপুৰে—কেনেকৈনো অকলে থাকিব? তোমালোকক পাই সি যেনিবা হেৰোৱা আপোনজনকে পাইছিল। এটা কাম কৰ। যদি আপত্তি নাই—বেপুৰ সৈতে বীণাৰ যোৰ পাতি দিয়া। এই যোৰ হ'ব—পাড যোৰ। আৰু তোমাৰো—আৰু মোৰো সমস্তাৰ সমাধান হ'ব আৰু—মোৰ এই ইচ্ছাৰ পূৰণ হোৱা-মাতেই মোৰ আত্মাই ভূতুনীৰ জীৱনৰপৰা মুক্তি পাব।"

গংগাধৰে বামী ভূতুনীক কথা দিলে। আৰু কেইদিনৰমানৰ পাছত বেপু-বীণা এক হ'ল, বামী ভূতুনীৰ বুদ্ধিৰে ঢোকাত কল, কলত ঢোকা বৈ গ'ল আৰু সকলোৰে প্ৰাণত আনন্দৰ নিজৰা বৈ গ'ল।

মাকৰ মৰম

মতি আছিল এগৰাকী ছখুনী বাঁৰীৰ ল'ৰা। মতিৰ মাকে মতিক বৰ আতোল-তোলকৈ লালন-পালন কৰিছিল তেওঁৰ নিজৰ অতিপাত শ্ৰমৰ মূল্যেৰে। মতিয়ে খাই-বৈ টলো টলোকে ঘূৰি-ফুৰি দিন পাৰ কৰিছিল, বন্ধুহঁতৰ সৈতে নিঃচিন্ত মনেৰে খেল-ধেমালি কৰিছিল। তাৰ বাহিৰে কোনো কাম-বনেই কৰা নাছিল।

কিন্তু এই কথা মতিয়ে নজনাকৈ নাছিল যে—তাৰ বয়সৰ ল'ৰাহঁতেও ইটো-সিটো-বহুতো কাম নকৰা নহয়। কৰে। কি ঘৰৰ কি বাহিৰৰ—নানান কামতে হাত-উজান দিয়ে। পিছে—মতিৰ ক্ষেত্ৰত—মতিয়ে কাম কৰাটো মতিৰ মাকেই ভাল নাপাইছিল।

এই কাৰণে, মতিয়ে আন ক'ববালৈ

গৈ কাম কৰিবলৈ সাজু হ'ল, আৰু মাকক নোকোৱাকৈয়েই এক দূৰণিবটীয়া গাঁৱলৈ গুচি গ'ল।

কাম কৰিব খোজাই—আজি হওক কালিলৈ হওক—কাম বিচাৰি-পায়েই। মতিয়েও পালে। ধৰমপুৰ নামৰ এখন সমৃদ্ধ গাঁৱৰ ধনিক এগৰাকীৰ ঘৰত কাম পালে।

ইয়াত কাম কৰি কৰি এবছৰ পাৰ হ'ল যেতিয়া, তেতিয়া মতিয়ে এবাৰ তাৰ মাকক চাবলৈ যাব বুলি তাৰ গৰাকীক ক'লে। তেওঁ লগে লগে সন্মতি দিলে, আৰু কিছুখিনি টকা-পইচাৰ উপৰিও কপৰ বস্ত্ৰ এটি মতিক দিলে—তাৰ মাকক দিবলৈ। যোৱা এবছৰত মতিয়ে তাৰ গৰাকীৰপৰা কোনো পইচা-পাতি লোৱা নাছিল বুলি গৰাকীয়ে ঘৰলৈ বুলি ওলোৱা

‘পঁচিহ্ন বছৰৰ আগতে চান্দমামাত প্ৰকাশিত কাহিনী’

মতিক জোখে-জোখাবেই .টি পঠালে

মতি ওলাল। পোনতে বেগেতাই
খোজ দিছিল, কিন্তু পাছত খোজ লেহেম
হৈ আহিল আক তাব টোপোলাটো বব
গধুব যেন লাগিল।

এনেতে — দূববপবা এক ঘোঁবা
চোরাবীক দেখা পাই মতিয়ে ভাবিলে :
মোব এনেকুৱা এটা ঘোঁবা থকাহেঁতেন
টিলিকতে গাঁও পালেগৈহেঁতেন।

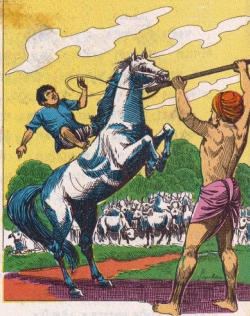
মতিক দেখি—বা অহা কিবা কাৰণত
— ঘোঁবা-চোৱাবী ঘোঁবাব পিঠিবপবা
নামিল, আক জিবনি ল'বলৈ এজোপা
গছৰ ছাঁ বিচাৰি থাকিল। তেতিয়া
মতিয়ে ঘোঁবা-চোৱাবীক সুধিলে,
“এনেকুৱা ঘোঁবা এটাৰ দাম কিমাননো?”

“ঘোঁবাব দাম? চেব। তোমাক
কিয়? তোমাৰ ওচৰত ইমান মুজা
আছেনে?” ঘোঁবা-চোৱাবীয়ে সুধিলে।

মতিয়ে তাৰ কপৰ বস্ত্ৰটো দেখুৱালে,
আক ঘোঁবা-চোৱাবীয়ে সেই কপৰ
বস্ত্ৰটোৰ সলনি ঘোঁবাটো মতিক দিলে।

মতি ঘোঁবাব পিঠিত বহিল, আক
লগে লগে ঘোঁবাটোৱে চাবেবে গৈ
থাকিল। ঘোঁবাব পিঠিত উঠাত অনভিজ্ঞ
মতি ঘোঁবাব পিঠিবপবা তললৈ পৰে।
পৰে হোৱা দেখি এজন গৰাখীয়াই মস্ত
লাঠি এডাল হাতত লৈ বহু কষ্টেৰে
ঘোঁবাটোক বখালে; কিন্তু ঘোঁবাটোৱে

চান্দ মাখা

তাৰ গিছ-ঠেং জ্বন দাঙি দিয়াত মতি
ঘোঁবাব পিঠিবপবা তললৈ বাগৰি পৰিল।

গৰাখীয়াজনে মতিক মাটিবপবা উঠালে
আক ক'লে, “ঘোঁবাটো তোমাৰেইনে
ক'বাবপবা চুৰ কৰি আনিলা?”

তেতিয়া মতিয়ে গৰাখীয়াজনক
সকলোখিনি কথা ভাঙি-পাতি ক'লে।

শুনি— গৰাখীয়াই মতিক ক'লে,
“কপৰ বস্ত্ৰটোৰ, সলনি ঘোঁবা এটা লৈ
তুমি মস্ত ভুল কৰিলা। এটা ঘোঁবা দেখি
তোমাৰ মাৰাই ভাল পাবনে? তেওঁ
বৰক কপৰ বস্ত্ৰটোকে ভাল পালেহেঁতেন।
এটা কাম কৰা। ঘোঁবাটো মোক দিয়া,
আক এই গাইজনীকে লৈ যোৱা, তোমাৰ
মাৰাই গাই চাই ভাল পাব।”

গৰখীয়াৰ কথা মতিয়ে বেয়া নাপালে। ঘোঁৰাটো গৰখীয়াক দিলে, আৰু গৰখীয়াই দিয়া গাই এজনী খেদি খেদি পুনৰ গাঁৱলৈ বুলি খোজ ল'লে।

তেতিয়া থিয় ব'দ। পিয়াহত মতিৰ অৰ্দ্ধ-কণ্ঠ শুকাই যোৱাৰ উপক্ৰম হৈছিল। আৰু ভোকতো পেট কলমলাইছিল। গৈ গৈ সি এঠাইত বৈ দিলে। তাত এজাক ছাগলীৰে সৈতে এজন মানুহক দেখা পালে আৰু সেই মানুহজনৰপৰা লোটা এটা খুজি লৈ গাইজনীৰ ওহাৰপৰা গাখীৰ উলিয়াবলৈ চেষ্টা কৰিলে।

ছাগলী-ৰখীয়া মানুহজনে হাঁহি মাৰি মতক ক'লে, “এইজনী চেৰেলী বুঢ়ী গাইৰপৰাও গাখীৰ ওলাবনে? এইজনীক এই বুঢ়ীজনীক ক'বপৰা আনিলা?”

তেতিয়া মতিয়ে কপৰপৰা আৰম্ভ কৰি ঘোঁৰাৰ কথা, গাইজনীৰ কথা ছাগলী-ৰখীয়াক ক'লে।

“তুমি দেখিছো—একেবাৰে হোলাৰ ভাই মোলা। আটাইবিলাকেই তোমাক ভাবিলে। কাম এটা কৰা। বুঢ়ী গাইজনী মোক দিয়া, আৰু মই তোমাক ভালৰো ভাল ছাগলী এজনী দিছো, লৈ যোৱা। ছাগলীজনীৰপৰা গাখীৰো পাবা, চেৰ পোৱালিও পাই থাকিব।”

মতিয়ে ভাল মনেৰেই বুঢ়ী গাইজনীৰ সলনি ছাগলী এজনী ল'লে, আৰু ছাগলীজনী লৈ পুনৰ গাঁৱলৈ বুলি খোজ বঢ়ালে।

কিন্তু কিছু দূৰলৈ যোৱাৰ পাছত ছাগলীজনী নোযোৱা হ'ল, আৰু পিছলৈ

ঘুৰি ঘুৰি চাই চাই বেবাবলৈ ধৰিলে।

তেনেতে তালৈ এজন মানুহ আহিল।
মানুহজনৰ ওচৰত এটা মতা-কুকুৰা
আছিল। মানুহজনে মতিক সুধিলে,
“ছাগলীজনীক লৈ যাবলৈ জবৰদস্তি
কৰিছা কিয়? ছাগলীজনী তোমাৰ
নহয়নে কি?”

তেতিয়া মতিয়ে এই মানুহজনকো
আত্মোপাস্ত ক’লে।

মতিৰ কাহিনী শুনি কুকুৰাৰলাই
ক’লে, “তোমাৰ গাঁও এতিয়াও বহুত দূৰ।
ইমান দূৰবপৰা ছাগলীজনীক ঠেলি-হেঁচি
লৈ যাবা কেনেকৈ? তাতকৈ মোৰ কথা
শুনা। ছাগলীজনীক মোক দিয়া, আৰু
এই কুকুৰাজনী লৈ যোৱা। কুকুৰাজনীয়ে
ঢেৰ কণী দিব, কণীৰপৰা পোৱালি পাবা,
সেইবোৰ পোৱালি ডাঙৰ হ’ব,—
তোমালোকে কণী-কুকুৰা আদি বেচি
বইনাই দি কোঁচাব পাৰিবা।”

মতিয়ে কুকুৰাটোক লৈ বহু দূৰলৈ

যোৱাৰ পাছত এঠাইত ঢেৰ কটাৰী ছুৰী
শাণত ধৰাই থকা মানুহ এজনক সুধিলে,
“এইবোৰ ইমান চকমকীয়াকৈ ধৰাইছা
কেনেকৈনো?”

“এই ছুৰী-কটাৰী-ধৰোৱা শিলপাটে
ধৰাইছে।” মানুহজনে ক’লে।

“মোৰ ওচৰতো এনেকুৱা এপাট শিল
থকাহেঁতেন—!”

“মোৰ ওচৰত আৰু এপাট আছে।
লাগে যদি—ফোৰা, বেচিম তোমাক।”

“মোৰ ওচৰত কুকুৰাজনীৰ বাহিৰে
একো নাই।”

“হ’ব, তাকে দিয়া।”

তাৰ পাছত মতিয়ে ঘৰ পালেগৈ।
তাৰ মাকে তাৰপৰা সকলো কথা
সবিস্তাৰে শুনাৰ অন্তত ক’লে, “কপৰ বস্তু
হওক সোণৰ বস্তু হওক—সেইবোৰলৈ
মোৰ কোনো ৰাপ নাই। সকলো
হেৰুৱায়ো তোক যে ঘূৰাই পালোঁ—
সেয়ে মোৰ মৰমৰ ধন।”

ফটো-নামকৰণ প্ৰতিযোগিতা : : পুৰস্কাৰ ১০০ টকা

পুৰস্কৃত নাম ১৯৯৭ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰি সংখ্যাত প্ৰকাশিত হ'ব।

MAHANTESH C. MORABAD

K. SUBBA RAO

- ফটো-নামকৰণ দুই-তিনিটা শব্দৰ ভিতৰত হ'ব লাগিব আৰু শব্দকেইটাৰ মাজত ছন্দগত মিল থাকিব লাগিব। প্ৰতিযোগিতা 'কোন মাতৰ বাবে' তাৰ উল্লেখ ত স্পষ্টকৈ থাকিব লাগিব। ১৯৯৬ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহৰ ২০ তাৰিখৰ ভিতৰত আমাৰ তাত্ত পোষ্টাটিক পঠাব লাগিব।
- সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ নামকৰণকাৰীক (দুটা নামকৰণ বাবে) সৰ্বমুঠ ১০০ টকা পুৰস্কাৰ দিয়া হ'ব।
- ফটো-নামকৰণ কেৱল প'ষ্টকাৰ্ডত লিখি তলৰ ঠিকনালৈ পঠাব লাগিব :

ঠিকনা: CHANDAMAMA PHOTO CAPTION COMPETITION, (ASSAMESE)

CHANDAMAMA BUILDINGS, VADAPALANI, MADRAS-600 026

১৯৯৬ চনৰ অক্টোবৰ ফটো-নামকৰণ প্ৰতিযোগিতাৰ ফলাফল :

প্ৰথম ফটো : দেপি দেখি শিকে

দ্বিতীয় ফটো : নেদেখাকৈ মনে মনে লিখে

পাঠতা : গজেন বৰুৱা, লাইমুখৰা, শিলং, মেঘালয়।

ভাৰতত বহুবেকীয়া বৰঙনি

চান্দমা মা

৭২.০০ টকা মাপোন

বৰঙনিৰ ধন তলৰ ঠিকনালৈ পঠাব লাগিব :

Dolton Agencies, Chandamama Buildings, Vadapalani, Madras-600 026,

Printed by B.V. REDDI at Prasad Process private Ltd., 188, N.S.K. Salai, Madras- 600 026 (India) and Published by B. VISHWANATHA REDDI on behalf of CHANDAMAMA PUBLICATIONS, Chandamama Buildings, Vadapalani, Madras 600 026 (India), Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adapting them in any manner will be dealt with according to law.

এল আই চি জ্ঞানেই হ'ল সুৰক্ষা

তুমি বেটিং কৰোতে ফাষ্ট বল এটা যেতিয়া তোমাৰ
গালৈ বেয়া ধৰণেৰে উৰি আহে, তোমাৰ পেডেতো
কেৱল তোমাৰ ভৰি দুটাহে বচাই ৰাখিব পাৰে,
নহয় জানো ? কিন্তু এল আই চি অৰ্থাৎ লাইফ
ইঞ্চিওবেল কৰ্প'ৰেশ্যন-এ তোমালৈ আগবঢ়ায়
গোটেই জীৱন জুৰি সম্পূৰ্ণ সুৰক্ষা। গতিকে
মা-দেউতাক সুখি এল আই চি পলিচীৰ বিষয়ে
আক ই তোমাকনো কেনেকৈ সুৰক্ষা দিব সেই
বিষয়ে সকলো কথা ভালকৈ জানি লোৱা।
মনত ৰাখিবা এল আই চি হ'ল তোমাৰ
শুভ-চিন্তক।

লাইফ ইঞ্চিওবেল কৰ্প'ৰেশ্যন অব ইণ্ডিয়া

বীমা কৰক আৰু সুৰক্ষিত হওক

পৰিষ্কাৰ অভিযান

পৰিষ্কাৰ দাঁত

পৰিষ্কাৰ শৰীৰ

পৰিষ্কাৰ কাপোৰ

পৰিষ্কাৰ বহী

অপ্সৰা নন-ডাষ্ট ইৰেজাৰে পেঞ্চিলৰ যি কোনো ভুল আদি

ইমান চাক-চিকুণকৈ নাইকিয়া কৰে যে একো গমেই পোৱা

নামায। কোনো দিন তাত ৰৈ নাথায়, অকহো লেভোও নহয়।

Apsara®
NON-DUST
ERASER

হিন্দুস্তান পেঞ্চিলচ লিমিটেডৰ
এবিয় উৎকৃষ্ট উৎপাদন

অপ্সৰা নন-ডাষ্ট ইৰেজাৰ, কিতাপ-বহী
চাক-চিকুণকৈ ৰখাৰ বাবে অতিকৈ প্ৰয়োজনীয়।